

2023

DROHICZYN

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

na terenie
Gminy Drohiczyń

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE.....	2
METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH	2
CELE BADANIA.....	2
METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE.....	2
DOBÓR PRÓBY.....	3
PROBLEMATYKA BADANIA	4
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA – UCZNIOWIE	6
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	6
PROBLEM ALKOHOLOWY	7
PROBLEM NIKOTYNOWY.....	9
PROBLEM NARKOTYKOWY	11
PROBLEM PRZEMOCY	13
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	17
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH.....	18
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE	19
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA – PEŁNOLETNI MIESZKAŃCY GMINY	22
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	22
PROBLEM ALKOHOLOWY	23
PROBLEM NIKOTYNOWY.....	27
PROBLEM NARKOTYKOWY	29
PROBLEM PRZEMOCY	32
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	37
HAZARD	39
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE	40
ZESTAWIENIE WYNIKÓW DIAGNOZY	42
UZALEŻNIENIA OD SUBSTANCJI.....	42
PROBLEM PRZEMOCY	43
UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE	44
REKOMENDACJE	46
BIBLIOGRAFIA	50
SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW	50

WPROWADZENIE

Uwarunkowania gospodarcze oraz zmiany struktury społeczno-ekonomicznej, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich kilku lat mają niebagatelny wpływ na jakość życia i funkcjonowanie społeczności lokalnej. Wynikiem pewnych przeobrażeń jest nawarstwianie się problemów społecznych występujących na poziomie lokalnym.

Problemy społeczne „to ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludzi, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki oraz które mogą być rozwiązane, czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Należy pamiętać, iż skutki problemów społecznych dotyczą nie tylko osób dotkniętych nimi bezpośrednio, ale równie często członków ich rodzin. Konsekwencjami problemów społecznych może być pogorszenie standardu życia, prawidłowego rozwoju jednostek, a także brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Sposobem na zbadanie i określenie występujących problemów w danej zbiorowości jest **Diagnoza Problemów Społecznych**. Jest ona pewnego rodzaju oceną aktualnego stanu rzeczy, która pozwala na identyfikację i opis zjawisk ograniczających lub stwarzających zagrożenie niezaspokojenia potrzeb danej społeczności.

METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH

CELE BADANIA

Niniejsza Diagnoza ma na celu ukazanie skali problemów społecznych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów z gminy Drohiczyń.

METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE

Metoda badawcza – „określony, powtarzalny i wyuczony sposób – schemat lub wzór – postępowania, świadomie skierowanego na realizację pewnego celu poprzez dobór środków odpowiednich do tego celu”².

Rodzaje metod badawczych:

- ✓ jakościowe – uzyskiwane są tutaj przede wszystkim odpowiedzi na pytanie „dlaczego”?
- ✓ ilościowe – uzyskiwane są tutaj przede wszystkim odpowiedzi na pytania „ile”?

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² S. Nowak, Metodologia badań społecznych, Warszawa 2007, s. 19.

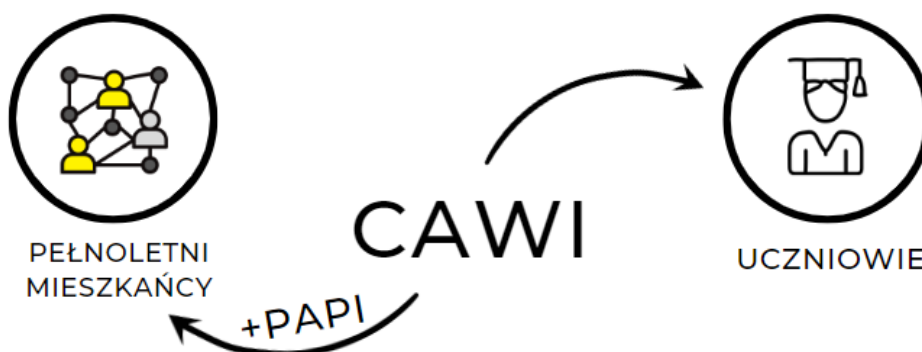
- ✓ triangulacja metod badawczych – metoda mieszana wykorzystująca dwie lub więcej metod jakościowych lub/i ilościowych.

Techniki badawcze:

- ✓ PAPI (ang. *Paper and Pencil Interview*) – wywiad osobisty prowadzony przez ankietera z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza,
- ✓ CATI (ang. *Computer Assisted Telephone Interview*) – wywiad telefoniczny prowadzony przez ankietera,
- ✓ CAPI (ang. *Computer Assisted Personal Interviewing*) – wspomagany komputerowo wywiad osobisty prowadzony przez ankietera,
- ✓ CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interviewing*) – technika, w której respondent samodzielnie wypełnia kwestionariusz ankiety dostępny online.

Poniższe **badania wśród dorosłych mieszkańców** oraz **uczniów** zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową, za pomocą techniki CAWI. Dodatkowo, część kwestionariuszy ankiet dorosłych mieszkańców została pozyskana zgodnie z metodą PAPI.

Rysunek 1. Wykorzystane techniki badawcze

DOBÓR PRÓBY

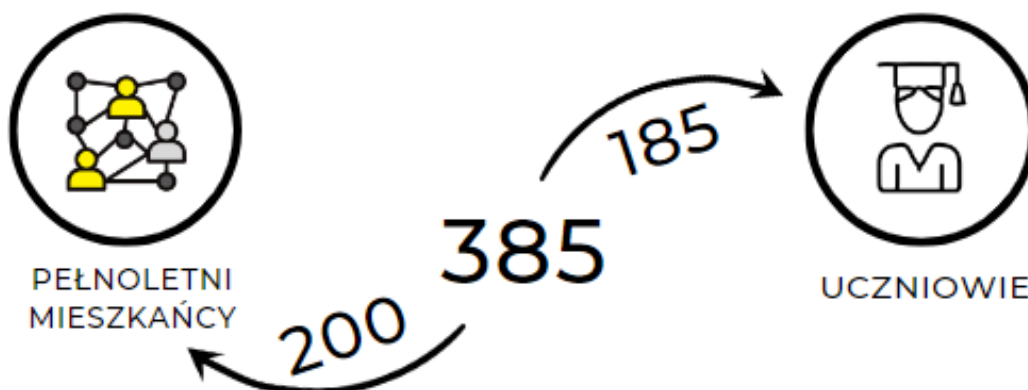
Próba badawcza – jest to część populacji, którą chcemy zbadać.

Dobór próby badawczej, czyli zdefiniowanie jaką część danej zbiorowości będziemy badać, może być on losowy albo celowy. W przypadku poniższych badań zastosowano dobór losowy, ponieważ lokalna społeczność Gminy jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich jej członków.

Badania zostały przeprowadzone w grudniu 2022 roku i wzięło w nich udział łącznie 385 osób. Poniższy rysunek przedstawia strukturę próby badawczej.

Rysunek 2. Struktura badanej grupy

PROBLEMATYKA BADANIA

ALKOHOLIZM – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w poniższej diagnozie.

NARKOMANIA – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, jest to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, a także skalę zjawiska na terenie Gminy.

NIKOTYNIZM – jest problemem, który polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10.

Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia, dostępności papierosów dla uczniów na terenie Gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE – to zespół zależności polegających na regularnym i częstym wykonywaniu danych czynności lub przejawianiem pewnych zachowań. W efekcie, osoba uzależniona może odczuwać ich negatywny wpływ na swoje funkcjonowanie w sferze fizycznej, psychicznej, interpersonalnej, społecznej, rodzinnej oraz ekonomicznej. Najpowszechniejszymi uzależnieniami tego typu są: nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych, kompulsywne zachowania seksualne, hazard, zakupoholizm, pracoholizm i uprawianie sportu.

PRZEMOC W RODZINIE I RÓWIEŚNICZA – przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. „Przemoc w rodzinie należy rozumieć jako umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących”, natomiast przemoc rówieśniczą określa się jako „użycie z rozmysłem siły lub groźenie nią, przeciw sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, co prowadzi do zranienia, śmierci, lub szkody psychicznej, a także do zaburzeń rozwojowych i upośledzenia społecznego”.

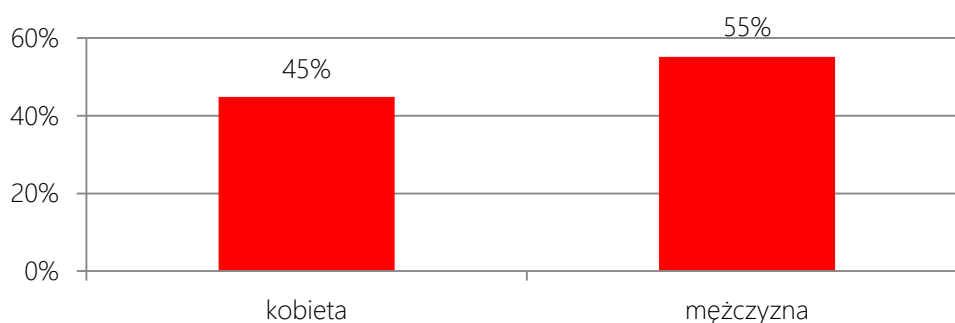
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA – UCZNIOWIE

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy uczniów szkół z gminy Drohiczyn. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu zbadanie opinii młodych respondentów w zakresie spożywania alkoholu i zażywania narkotyków, a także oszacowanie skali problemów uzależnień od czynności wśród młodych mieszkańców Gminy oraz sprawdzenie skali przemocy w rodzinie i rówieśniczej. Zbadaniu poddane zostały również kwestie związane z cyberprzemocą.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

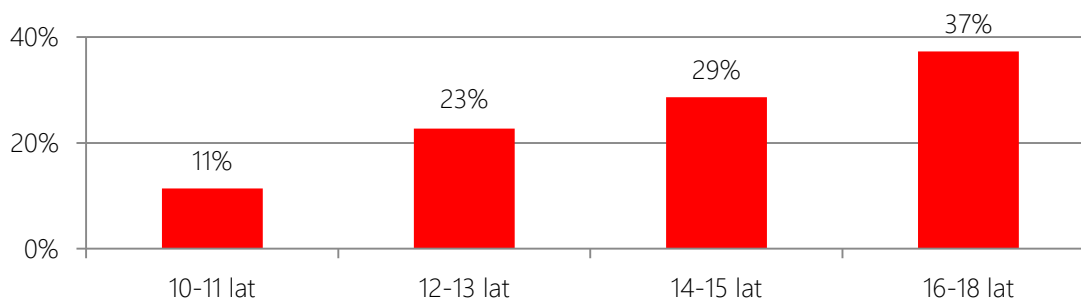
Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie Gminy wypełnili łącznie 185 kwestionariuszy ankiet. Poniżej przedstawiono strukturę badanej próby z podziałem na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne większy udział mieli chłopcy, którzy uzupełnili 55% kwestionariuszy, z kolei dziewczynki – 45%.

Wykres 1. Podział respondentów ze względu na płeć. N=185

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, największą część kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci w wieku 16-18 lat (37%) oraz mający 14-15 lat (29%). Niewiele mniej formularzy przekazali uczniowie w wieku 12-13 lat (23%), a średnio co dziewiąty ankietowany to uczeń mający 10-11 lat (11%).

Wykres 2. Wiek: N=185

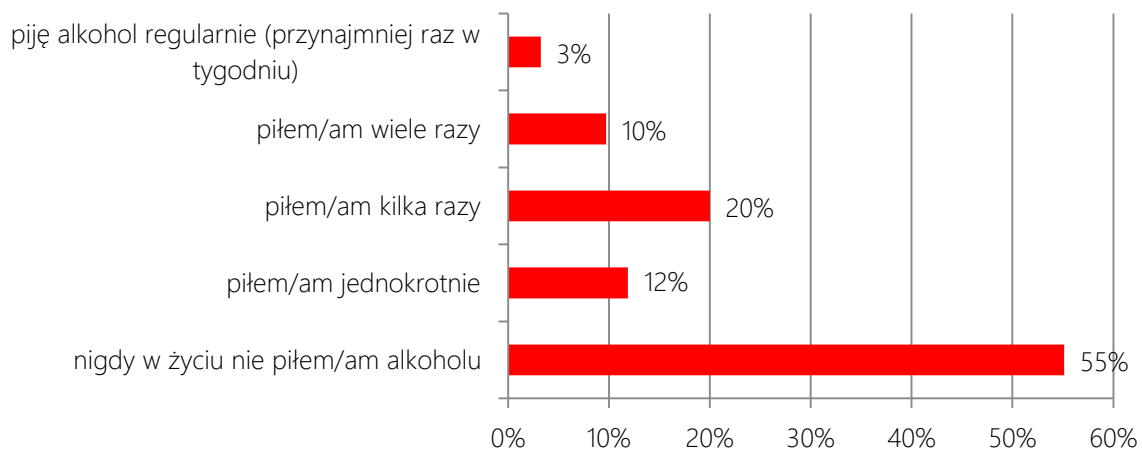

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwszy z analizowanych w Diagnozie obszarów problemowych dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów ze szkół z terenu gminy Drohiczyń. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety w tym obszarze tematycznym odnosiło się do częstotliwości spożywania przez młodych mieszkańców Gminy alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że kontakt z alkoholem miał blisko co drugi respondent, tj. 45%. W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po niego, 12% stanowili uczniowie, którzy spożywali go jeden raz, 20% badanych przyznało, iż sięgnęło po alkohol kilka razy, natomiast 10% respondentów zadeklarowało wielokrotne jego spożycie. Do regularnego picia alkoholu przyznał się odsetek 3% ankietowanych uczniów.

Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=185

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni również o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są niepokojące, gdyż znaczny odsetek uczniów po inicjacji alkoholowej przyznał, że miał wówczas 10-13 lat (28 osób, tj. 35%), a 9 osób stwierdziło, że miało to miejsce poniżej 10 roku życia (11%). Ponadto, 22 ankietowanych podczas pierwszego kontaktu z alkoholem było między 14 a 15 rokiem życia (28%), a wiek 21 osób mieścił się w przedziale 16-18 lat (26%). 3 osoby pominęły odpowiedź na to pytanie.

Tabela 1. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=80

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 10 lat	11%	9
10-13 lat	35%	28
14-15 lat	28%	22
16-18 lat	26%	21

Kolejne pytanie zadane uczniom uczęszczającym do szkół na terenie gminy Drohiczyń miało na celu oszacowanie częstotliwości spożywania przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie ankietowe. Jak wynika z deklaracji młodych respondentów, kontakt z alkoholem miało 44% spośród nich (36 osób). W grupie osób, które sięgnęły w tym okresie po alkohol większość, bo 29% spożyło go 1-2 razy (24 osoby), natomiast 2% uczniów piło go 3-4 razy (2 osoby), a 4% odpowiedzi padło na przedział 5-7 razy (3 osoby). Należy zauważyć, iż część uczniów przyznała, że w tym czasie spożywała napoje alkoholowe więcej niż 7 razy (7 osób, tj. 9%). 1 osoba pominęło to pytanie.

Tabela 2. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=82

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	56%	46
1 – 2 razy	29%	24
3 – 4 razy	2%	2
5 – 7 razy	4%	3
więcej niż 7 razy	9%	7

Ostatnie pytanie w zakresie sięgania po napoje alkoholowe skierowane do respondentów dotyczyło sposobów, poprzez które uczniowie otrzymują bądź zdobywają alkohol w celu spożycia go po raz pierwszy. Badania wykazały, że co trzeci badany, który spożywał alkohol został nim poczęstowany (26 osób, tj. 32%), a co czwarty nie pamięta w jaki sposób go otrzymał (21 osób, tj. 26%). Jak wynika z analizy materiału badawczego, co piąty respondent, który pił alkohol, dostał go do spróbowania od rodziców (17 osób, tj. 21%). Część odpowiedzi padła również na inne formy pozyskania alkoholu, wśród których wymieniono *pomylenie alkoholu przez przypadek, zjedzenie czekoladek z alkoholem oraz wypicie go w formie toastu na wydarzeniu rodzinnym* (5 osób, tj. 6%). Innymi często wskazywanymi sposobami zdobycia alkoholu było także otrzymanie go od starszych kolegów (4 osoby, tj. 5%), poproszenie kogoś o jego zakup, samodzielny zakup oraz podkradnięcie trunku rodzicom (po 3 osoby, tj. 4%). 1 osoba pominęła to pytanie.

Tabela 3. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=82

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
ktoś mnie poczęstował	32%	26
nie pamiętam	26%	21
rodzice dali mi spróbować	21%	17
inne	6%	5

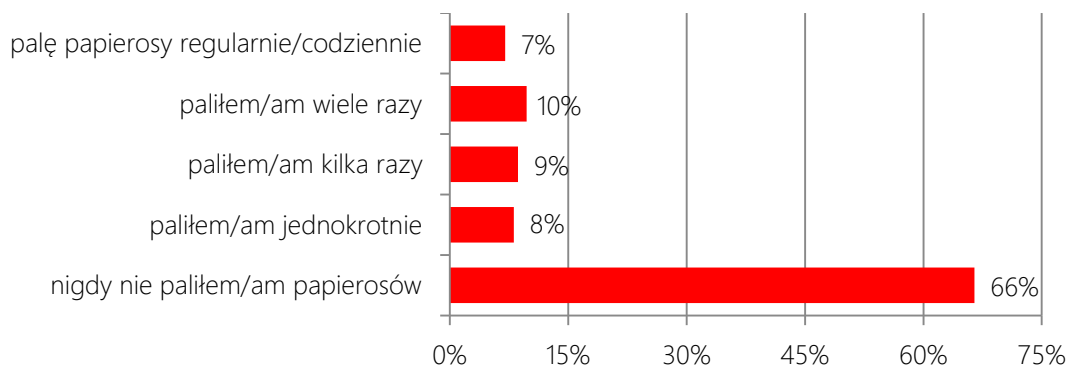
dostałem/am od starszych kolegów	5%	4
kupiłem/am sobie sam/a	4%	3
poprosiłem/am kogoś o kupno	4%	3
podkradłem/am rodzicom	4%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

PROBLEM NIKOTYNOWY

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Drohiczyn podjęto się także ustalenia częstotliwości sięgania przez nich po papierosy oraz e-papierosy. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał co trzeci ankietowany (34%), w tym 8% paliło je jednokrotnie, 9% – kilkakrotnie, a 10% – wiele razy. Alarmujący jest fakt, iż do regularnego sięgania po papierosy przyznał się znaczny odsetek badanych, tj. 7%.

Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy? N=185

W ramach badań uzyskano informacje dotyczące częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w okresie ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Sięgnięcie po papierosa w tym czasie zadeklarował odsetek 61% palących uczniów, spośród których 12 osób sięgnęło po wyroby nikotynowe 1-2 razy (19%), a po 3 odpowiedzi padły na 3-4 razy oraz 5-10 razy (po 5%). Największą część grupy osób, które paliły wyroby tytoniowe w tym okresie stanowiły osoby, którym zdarzyło się to więcej niż 10 razy (20 osób, tj. 32%).

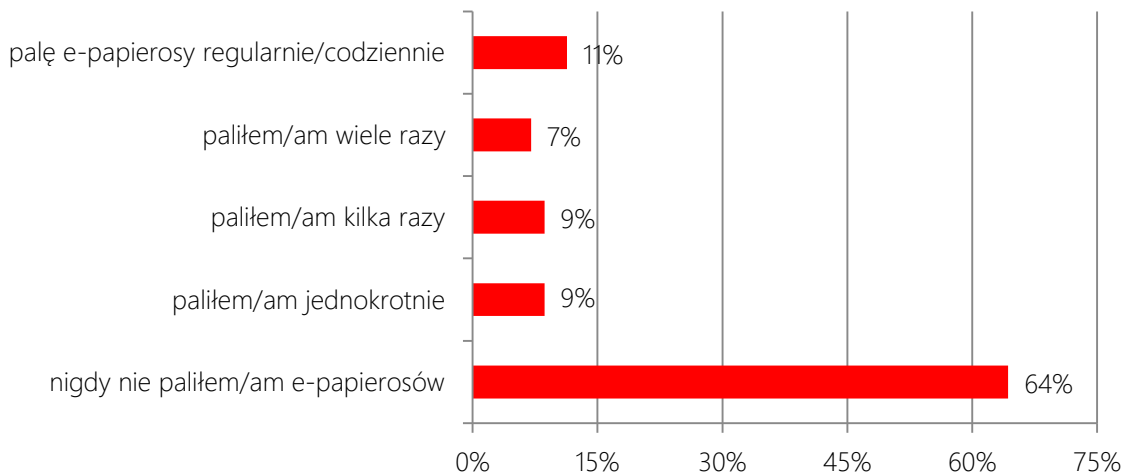
Tabela 4. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=62

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie pałem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	39%	24
1 – 2 razy	19%	12
3 – 4 razy	5%	3
5 – 10 razy	5%	3
więcej niż 10 razy	32%	20

W ramach Diagnozy zbadaniu poddana została także częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnął nieznacznie większy odsetek ankietowanych niż w przypadku tradycyjnych papierosów, tj. 36%. Z deklaracji 9% badanych wynika, iż palili je jednorodnie, kolejne 9% uczniów stwierdziło, że paliło je kilka razy, a 7% ankietowanych zadeklarowało, że sięgnęło po e-papierosy wiele razy. Dodatkowo, regularne/codziennie palenie e-papierosów potwierdziło 11% badanych.

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=185

Ostatnie pytanie skierowane do uczniów w zakresie wyrobów nikotynowych miało na celu ustalenie, jak często sięgają oni po elektroniczne papierosy. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem zdecydowana większość osób po inicjacji nikotynowej paliła e-papierosy, tj. 77%, w tym 20% grupy miało z nimi styczność 1-2 razy (13 osób), 9% – 3-4 razy (6 osób), a 8% wskazało na sięgnięcie po nie 5-10 razy (5 osób). Należy zauważyć, że aż 40% uczniów palących e-papierosy przyznało, że paliło elektroniczne wyroby tytoniowe z częstotliwością mogącą wskazywać na uzależnienie, tj. więcej niż 10 razy (26 osób). 1 osoba pominęła odpowiedź na to pytanie.

Tabela 5. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=65

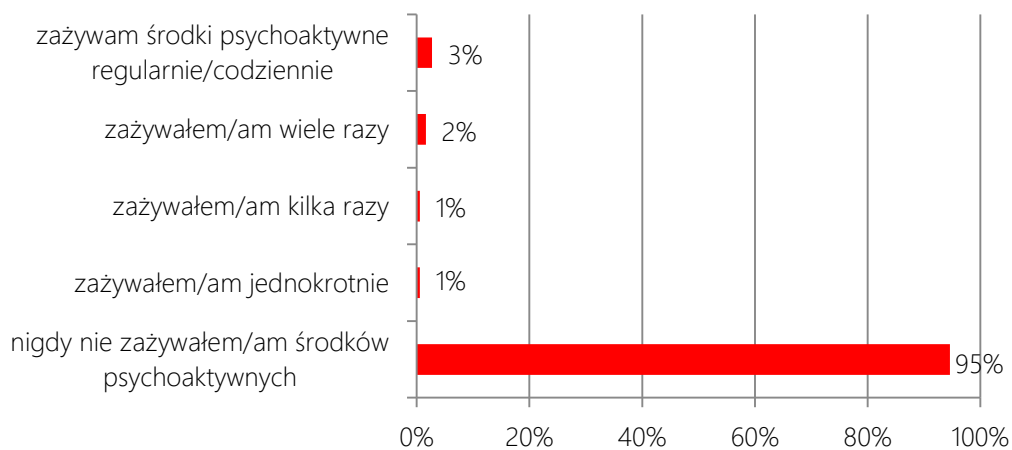
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	23%	15
1 – 2 razy	20%	13
3 – 4 razy	9%	6
5 – 10 razy	8%	5
więcej niż 10 razy	40%	26

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących gminę Drohiczyn. W celu rozpoznania skali tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, po substancje psychoaktywne sięgnęło 7% uczniów, spośród których po 1% osób spróbowało ich jednokrotnie oraz zażyło je kilka razy. 2% ankietowanych wskazało na odpowiedź „wiele razy”, natomiast regularne sięganie po nie zadeklarowało 3% respondentów.

Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=185

W ramach przeprowadzonego badania, możliwe było również wskazanie rodzajów substancji, po które sięgnęli uczniowie z gminy Drohiczyn. Jak wynika z analizy udzielonych odpowiedzi, uczniowie eksperymentują z szeregiem różnych nielegalnych substancji, a najpopularniejszą z nich jest marihuana lub haszysz (8 osób, tj. 80%). Młodzi respondenci sięgają również po mefedron (5 osób, tj. 50%), amfetaminę, ekstazy, LSD (po 4 osoby, tj. 40%) oraz dopalacze i leki w celu odurzenia (po 3 osoby, tj. 30%). Ponadto, badani zażywali inne, bliżej nieokreślone substancje psychoaktywne (1 osoba, tj. 10%).

Tabela 6. Jakie były to substancje? N=10

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
marihuana lub haszysz	80%	8
mefedron	50%	5
amfetamina	40%	4
ekstazy	40%	4

Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Drohiczyń

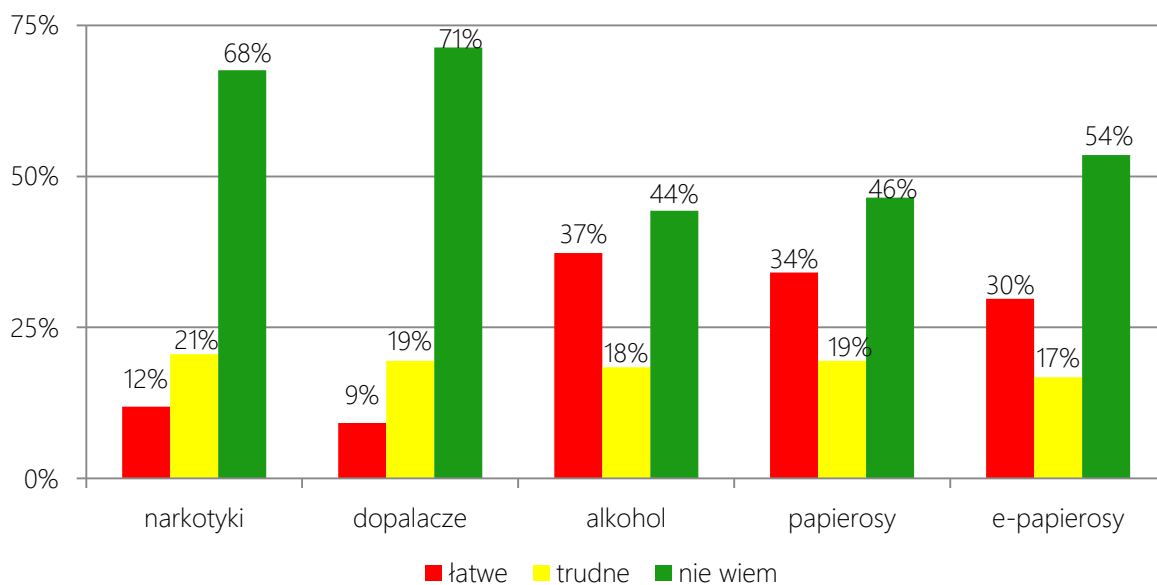
LSD	40%	4
dopalacze	30%	3
leki w celu odurzenia	30%	3
inne	10%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

- ✓ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 12% ankietowanych, a trudne dla 21%,
- ✓ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 9% uczniów, a trudne dla 19%,
- ✓ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 37% badanych, a trudny dla 18%,
- ✓ papierosy są łatwe do zdobycia dla 34% respondentów, a trudne dla 19%,
- ✓ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 30% osób, a trudne dla 17%.

Wykres 7. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=185

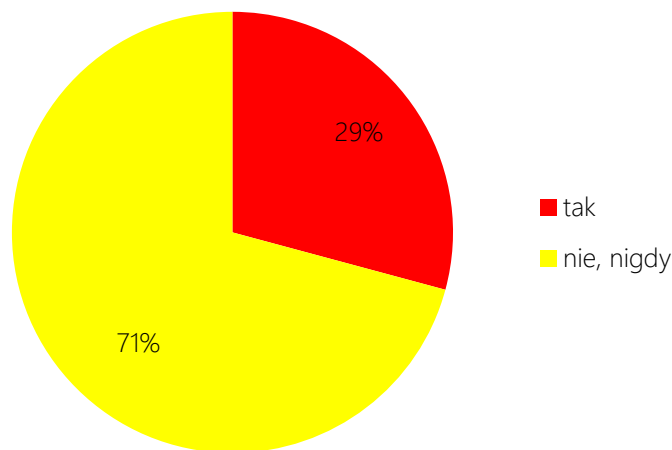

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejna część raportu ma na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Drohiczyń. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz cyberprzemocą, czyli przemocą w Internecie. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że blisko co trzeci uczeń doświadczył kiedykolwiek w swoim życiu przemocy (29%).

Wykres 8. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=185

W celu zidentyfikowania charakteru oraz skali doznawanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie charakteru zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Głównym wnioskiem wynikającym z odpowiedzi respondentów jest powszechność przemocy psychicznej, gdyż na ten rodzaj przemocy wskazała zdecydowana większość uczniów odpowiadających na to pytanie (38 osób, tj. 78%). Ankietowani często doznają również przemocy fizycznej (20 osób, tj. 41%). Wśród form przemocy, jakich doświadczają badani znalazła się również przemoc seksualna, na którą wskazał średnio co siódmy respondent spotykający się z przemocą ogółem (7 osób, tj. 14%), a odsetek 12% ankietowanych przyznał, iż doznał zaniedbania ze strony swoich rodziców/opiekunów (6 osób). 5 osób pominęło odpowiedź na to pytanie. Z odpowiedzi uczniów wynika, że na terenie Gminy dochodzi do różnych przejawów zachowań przemocowych i są one powszechne, co generuje konieczność wdrożenia działań profilaktycznych i interwencyjnych – zarówno w szkołach jak i w miejscu zamieszkania ankietowanych.

Tabela 7. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=49

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś cię przezywał, groził ci, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	78%	38
ktoś cię bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	41%	20
ktoś dotykał cię w miejsca, w które sobie tego nie życzyłeś/aś, ktoś mówił o twoim ciele w sposób który cię zawstydział itp.	14%	7
nie miałeś/aś zapewnionej opieki, kiedy byłeś/aś chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałeś/aś problemy, dostawałeś/aś zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłeś/aś głodny/a itp.	12%	6

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały ją wobec uczniów. Na podstawie udzielonych przez respondentów odpowiedzi możemy stwierdzić, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony swoich rówieśników, co przyznało 31 osób, czyli 60%. Co piąty respondent wskazał również na rodzeństwo i inne osoby, wśród których najczęściej wymienieni byli koledzy ze szkoły (po 11 osób, tj. 21%). Respondenci przyznali także, że doświadczali przemocy ze strony swoich rodziców, gdyż 12 osób wskazało na tatę (23%), a 8 na mamę (15%). 1 badany pominął odpowiedź na to pytanie.

Tabela 8. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=52

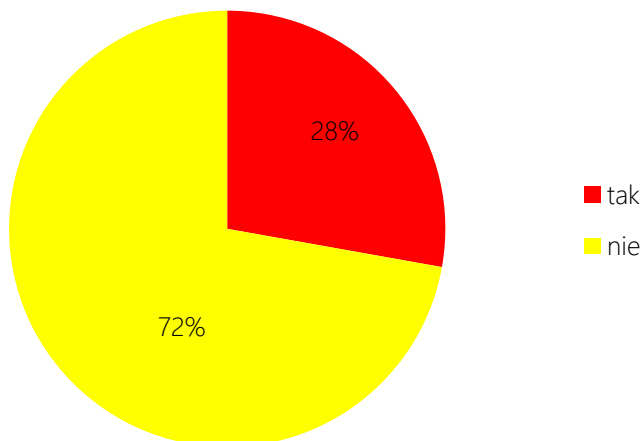
Odpowiedź	%	Liczba odp.
rówieśnicy	60%	31
tata	23%	12
rodzeństwo	21%	11
inne osoby	21%	11
mama	15%	8

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się kiedykolwiek zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznał się nieznacznie mniejszy odsetek młodych respondentów niż w przypadku jej doświadczenia, tj. 28%.

Wykres 9. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych? N=185

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali zapytani o rodzaj przemocy, który zastosowali wobec innych osób. Jak wynika z ich odpowiedzi, najpowszechniejszą formą przemocy jakiej dopuszczają się młodzi mieszkańcy Gminy jest przemoc fizyczna, co potwierdziły odpowiedzi 25 respondentów (58%). Do zastosowania przemoc psychicznej przyznało się z natomiast niewiele mniej ankietowanych, tj. 23 osoby (54%). Ponadto 7% respondentów zadeklarowało dopuszczenie się przemoc seksualnej w stosunku do innej osoby (3 osoby). 9 osób pominęło odpowiedź na to pytanie.

Tabela 9. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=43

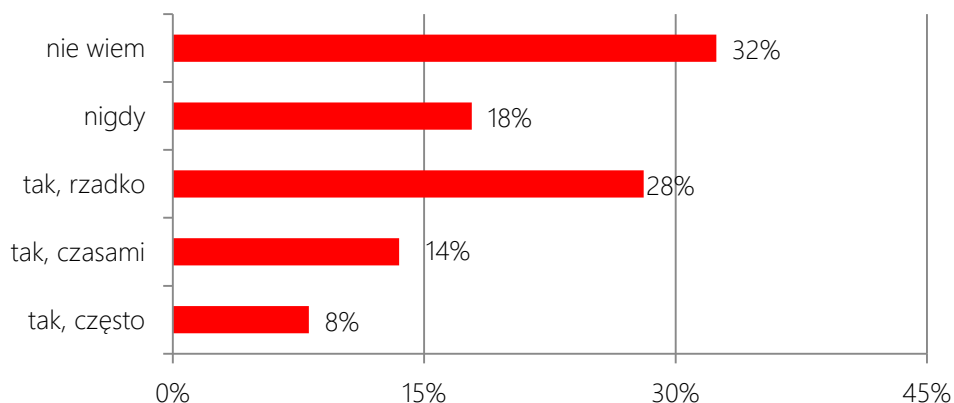
Odpowiedź	%	Liczba odp.
biłeś/aś kogoś, kopąłeś/aś, szarpałeś/aś, dusiłeś/aś, popychałeś/aś, spoliczkowałeś/aś itp.	58%	25
przeżywałeś/aś kogoś, groziłeś/aś komuś, upokarzałeś/aś kogoś, straszyłeś/aś, wyśmiewałeś/aś itp.	54%	23
dotykałeś/aś kogoś w miejsca, w które sobie ta osoba tego nie życzył/a, mówiłeś/aś o czyimś ciele w sposób który ją zawstydział itp.	7%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

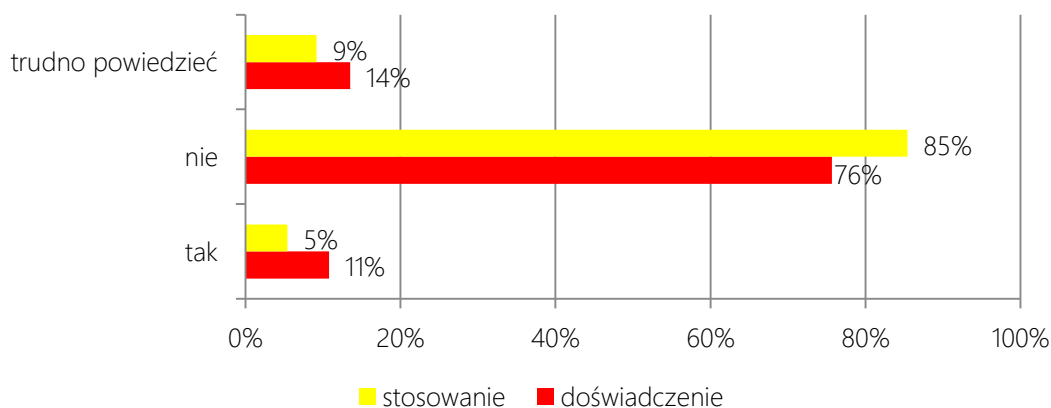
W kolejnym pytaniu uczniowie poproszeni zostali o określenie, czy w ich szkole dochodzi do przemocy między uczniami oraz o subiektywne oszacowanie częstotliwości występowania tego problemu. Średnio co trzeci respondent nie potrafił jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii (32%), a zdaniem zaledwie 18% takie zjawisko w ogóle nie występuje w szkole, do której uczęszcza. Występowanie przemocy w swojej szkole zadeklarowała z kolei połowa ankieterowanych (50%), w tym 28% spośród nich stwierdziło, że ma to miejsce rzadko, w opinii 14% dzieje się to czasami, a zdaniem 8% respondentów do takich sytuacji dochodzi często.

Wykres 10. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? N=185

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych mieszkańców gminy Drohiczyń, bezpośrednio problemu tego doświadczyło 11% badanych, natomiast przemoc w Internecie zastosowało 5% respondentów. Część uczniów miała również problem z jednoznacznym określeniem czy kiedykolwiek miała styczność z tym problemem, gdyż w przypadku stosowania cyberprzemocy na odpowiedź „trudno powiedzieć” padło 9% odpowiedzi, a w zakresie doświadczenia go – 14% badanych.

Wykres 11. Czy doznałeś/aś lub stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=185

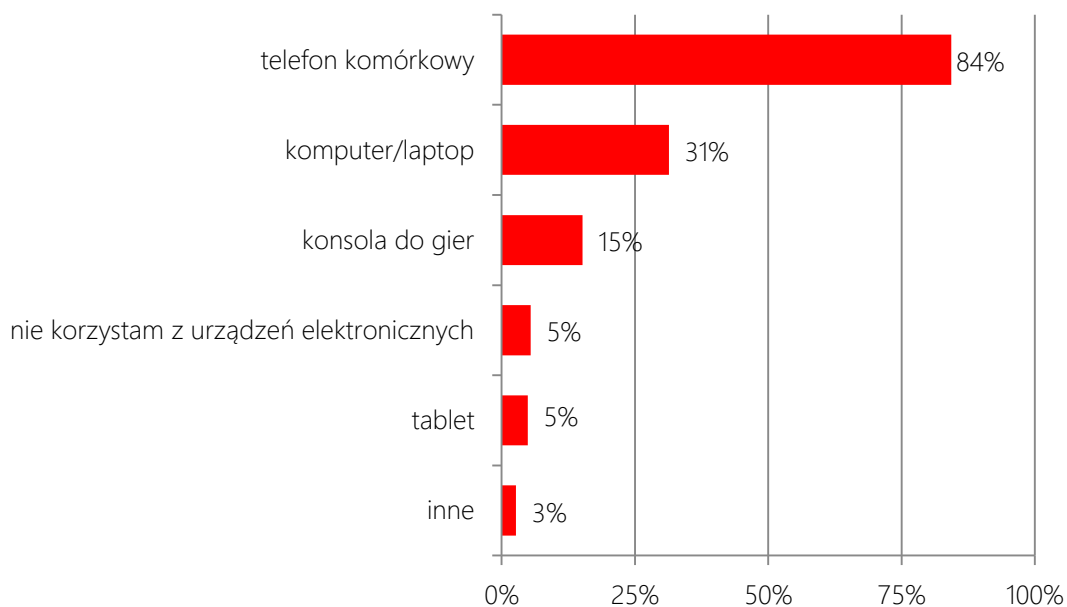

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Następny obszar tematyczny miał na celu zweryfikowanie, w jaki sposób oraz jak często uczniowie z gminy Drohiczyń korzystają z urządzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, że robi to zdecydowana większość respondentów, tj. 95%, a najpopularniejszym urządzeniem jest telefon komórkowy (84%). Co trzeci badany używa również komputera/laptopa (31%), a na konsolę do gier padło 15% odpowiedzi. Dodatkowo 5% ankietowanych przyznało, że korzysta z tabletu, a 3% wskazań dotyczyło innych, bliżej nieokreślonych urządzeń. 5% ankietowanych podało, iż nie korzysta z urządzeń elektronicznych w ogóle.

Wykres 12. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej? N=185

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Jak wynika z deklaracji młodych mieszkańców Gminy, 13% z nich poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych do 1 godziny dziennie (23 osoby), a co czwarty wskazał na przedział od 1 do 3 godzin dziennie (42 osoby, tj. 24%) i od 3 do 5 godzin (46 osób, tj. 27%). Część uczniów przyznała również, że poświęca na to znaczne ilości czasu w ciągu dnia, gdyż 14% odpowiedzi padło na przedział powyżej 5 do 7 godzin (25 osób), a 19% na więcej niż 7 godzin dziennie (33 osoby). Zaledwie 2% ankietowanych stwierdziło, iż nie korzysta z tego rodzaju urządzeń codziennie (4 osoby). 2 osoby pominęły odpowiedź na to pytanie.

Tabela 10. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych? N=173

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
do 1 godziny	13%	23
powyżej 1 godziny do 3 godzin	24%	42
powyżej 3 godzin do 5 godzin	27%	46
powyżej 5 godzin do 7 godzin	14%	25
powyżej 7 godzin	19%	33
nie korzystam z urządzeń elektronicznych codziennie	2%	4

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, np. przed rodzicami. Tego typu zachowanie potwierdziło 44% respondentów (77 osób), w tym 7% uczniów zdarzało się to bardzo często (12 osób), 6% badanych – często (11 osób), 24% ankietowanych – czasami (41 osób), a 7% z nich stwierdziło, iż miało to miejsce tylko jeden raz (13 osób). 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 11. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=174

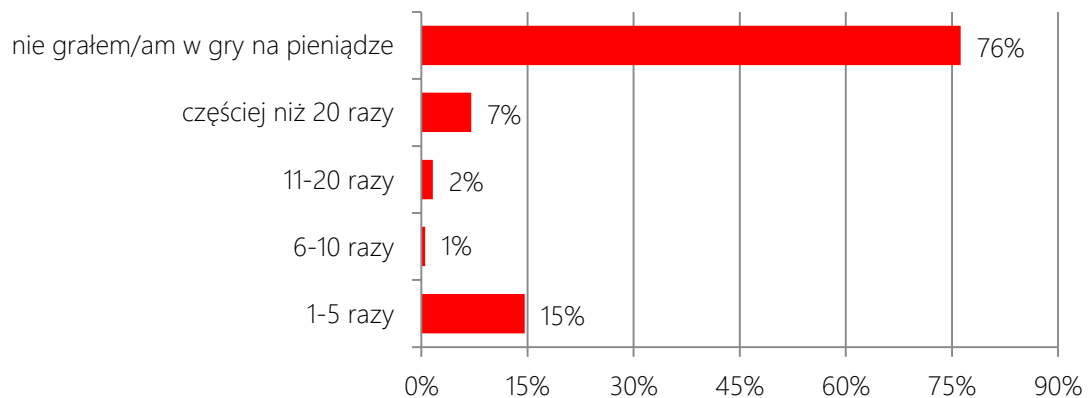
<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tak, bardzo często	7%	12
tak, często	6%	11
tak, czasami	24%	41
tak, jednokrotnie	7%	13
nie	56%	97

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu oszacowania skali problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w tym okresie podejmował się tego co czwarty badany (25%). Największy odsetek z nich grał 1-5 razy (15%), a 1% osób wskazał na 6-10 razy. Należy zauważyć, iż część z respondentów przyznała się do częstszego uczestniczenia w grach hazardowych, gdyż na przedział 11-20 razy wskazało 2% ankietowanych, a na więcej niż 20 razy – 7% uczniów z gminy Drohiczyń.

Wykres 13. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? N=185

Na pytanie o rodzaj gry na pieniądze w jaką grali badani, większość z nich wskazała na zdrapki (19 osób, tj. 44%) oraz na zakłady bukmacherskie (16 osób, tj. 37%). Średnio co piąta odpowiedź padła na lotto oraz maszyny do gier, w tym online (po 9 osób, tj. 21%), natomiast na gry karciane typu poker wskazało 8 ankietowanych (19%). Wśród innych gier uczniowie wskazali także na ogólnodostępne automaty z nagrodami, eurojackpot oraz zakupy akcji na giełdzie (7 osób, tj. 16%).

Tabela 12. W jakie gry na pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=43

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
zdrapki	44%	19
zakłady bukmacherskie	37%	16
lotto	21%	9
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	21%	9
gry karciane, np. poker (w tym online)	19%	8
inne	16%	7

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

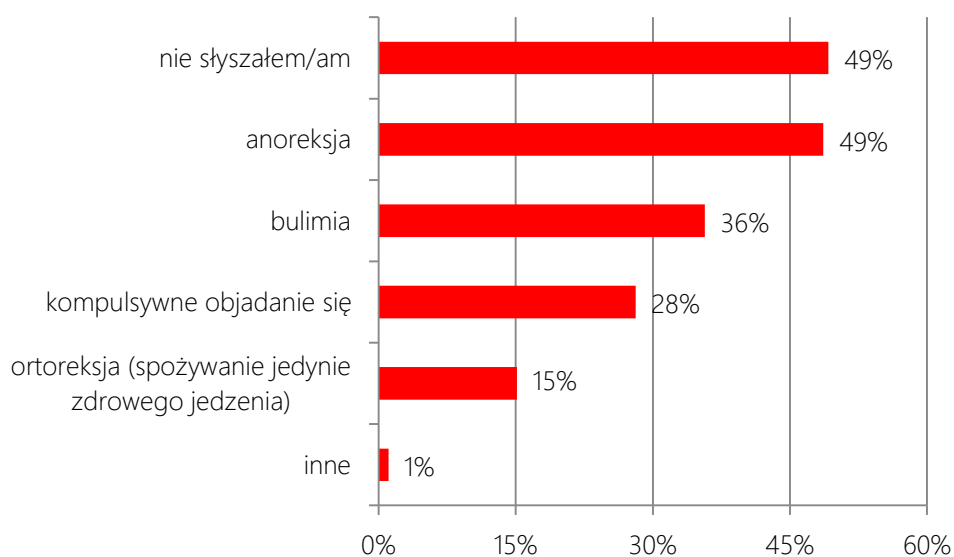
INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W kolejnej części badania diagnozującego problemy występujące wśród dzieci i młodzieży z gminy Drohiczyń analizie poddane zostały zagadnienia w zakresie innych uzależnień behawioralnych oraz zaburzeń odżywiania, których poszczególne formy, jak anoreksja, czy bulimia wpisane są do wykazu uzależnień w aspekcie behawioralnym. Pierwsze pytanie zadane młodym respondentom miało na celu zweryfikowanie wiedzy uczniów na temat rodzajów zaburzeń odżywiania.

Należy zauważyć, iż o żadnym z wymienionych w kafeterii odpowiedzi zaburzeniu nie słyszało aż 49% uczniów. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, niemal połowa z nich słyszała o tym, czym jest anoreksja (49%), a co trzeci respondent wskazał również na bulimię (36%). Na kolejnym miejscu pod względem liczby wskazań znalazło się kompulsywne objadanie się (28%). Ponadto co siódmy respondent stwierdził, iż słyszał o zjawisku ortoreksji, czyli obsesyjnym sięganiu jedynie po zdrowe i nieprzetworzone produkty (15%).

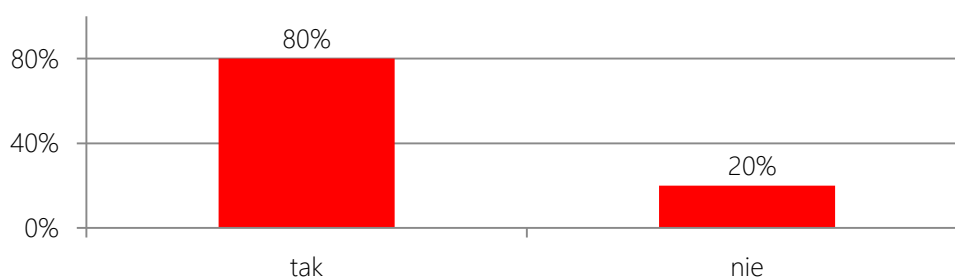
Wykres 14. Czy słyszałeś/aś o poniższych zaburzeniach odżywiania? N=185

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ostatnie pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety skierowanym do młodych mieszkańców gminy Drohiczyń dotyczyły ich wiedzy oraz doświadczeń związanych z zakupami. Na początku respondenci zostali poproszeni o określenie, czy wiedzą czym jest zjawisko zakupoholizmu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość ankietowanych posiada wiedzę na temat zaburzenia kompulsywnego robienia zakupów, gdyż twierdzącą odpowiedź zaznaczyło 80% badanych. Brak wiedzy na temat zakupoholizmu zadeklarowało 20% uczniów biorących udział w badaniu.

Wykres 15. Czy wiesz czym jest zakupoholizm? N=185

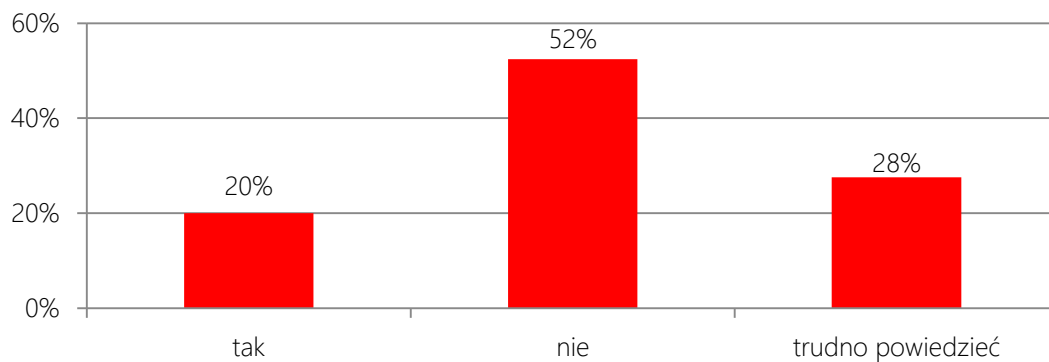

W ostatnim pytaniu kwestionariusza ankietowani określili również, czy w ich najbliższym otoczeniu znają osoby, które zmagają się z zakupoholizmem i nie potrafią podejmować racjonalnych decyzji w zakresie nabywania nowych rzeczy. Alarmujący jest fakt, iż średnio co piąty respondent potwierdził, że w jego środowisku znajdują się takie osoby (20%), a co czwarta osoba miała trudność w jednoznacznym udzieleniu odpowiedzi na to pytanie (28%). Brak znajomości

osób zmagających się z problemowym robieniem zakupów zadeklarowało 52% ankietowanych.

Wykres 16. Czy znasz w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które doświadczają problemu zakupoholizmu? N=185

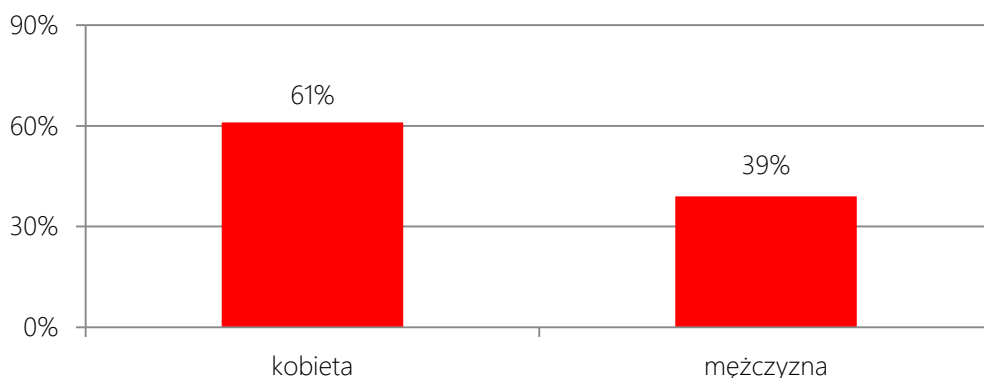
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA – PEŁNOLETNI MIESZKAŃCY GMINY

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców gminy Drohiczyń, a także skala zjawiska przemocy, korzystania z urządzeń elektronicznych, grania w gry na pieniądze, zaburzeń odżywiania oraz zakupoholizmu.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w gminie Drohiczyń wzięło udział łącznie 200 mieszkańców będących powyżej 18 roku życia. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Jak można zauważyć, pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę miały kobiety, które wypełniły 61% kwestionariuszy. Mężczyźni z kolei stanowili grupę 39% respondentów.

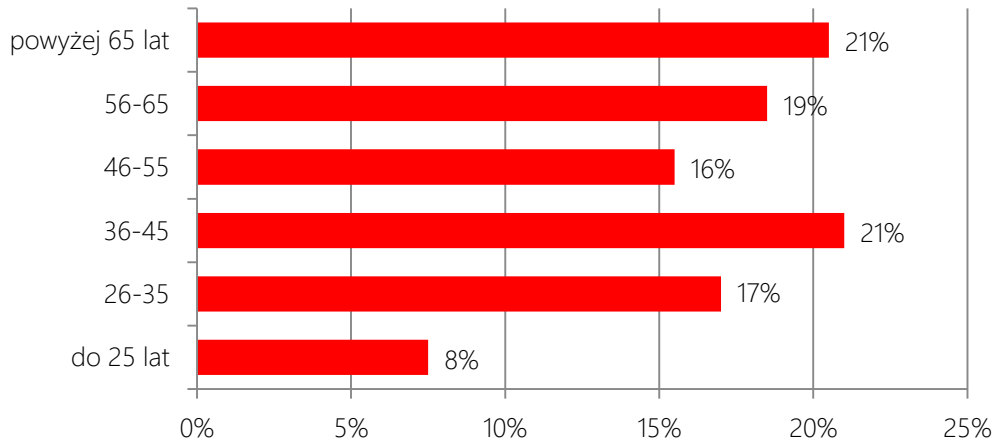
Wykres 17. Podział respondentów ze względu na płeć. N=200

Jak wynika z analizy struktury badanej grupy, respondenci byli znacznie zróżnicowani pod względem wieku. Średnio co piąty ankietowany zadeklarował wiek mieszczący się w przedziale 36-45 lat i powyżej 65 lat (po 21%), a 19% respondentów było w wieku 56-65 lat. Badani w wieku między 26-35 lat stanowili natomiast 17% grupy, a 16% odpowiedzi padło na przedział 46-55 lat. Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy, którzy zadeklarowali, iż ich wiek wynosi mniej niż 25 lat (8%).

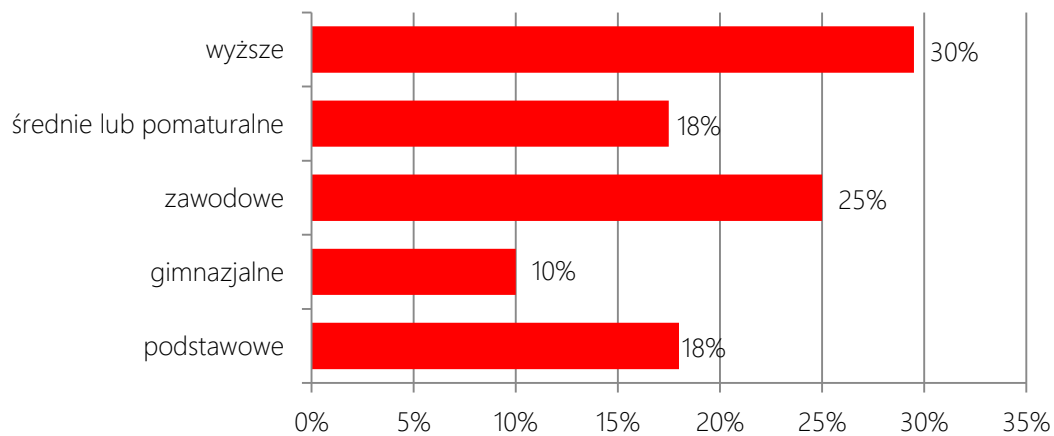

Wykres 18. Wiek: N=200

Na kolejnym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym i stanowili oni 30% grupy. Co czwartą ankietę wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym (25%), natomiast co piąty kwestionariusz został przekazany przez osoby z wykształceniem średnim lub pomaturalnym oraz podstawowym (po 18%). Ponadto 10% badanych zakończyło edukację na poziomie gimnazjalnym.

Wykres 19. Wykształcenie: N=200

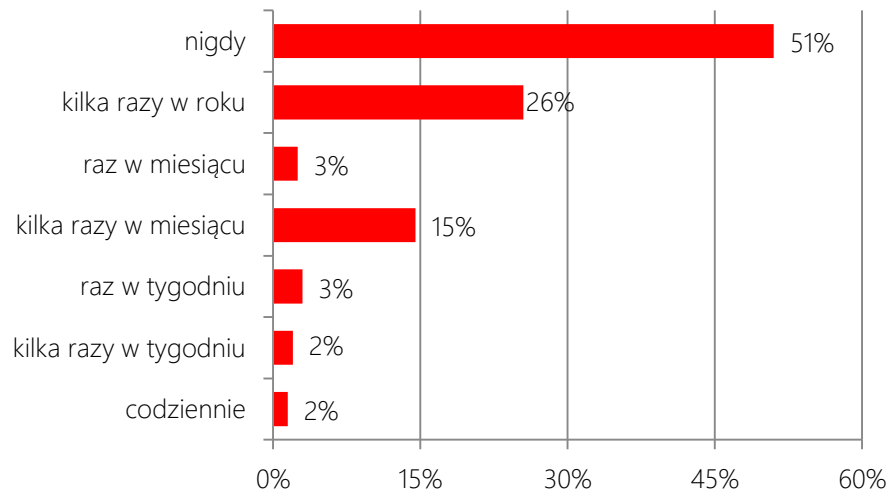

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Abstynencję zadeklarowała ponad połowa respondentów, tj. 51%, z kolei średnio co czwarty badany sięga po niego okazjonalnie, tj. kilka razy w roku (26%). Raz w miesiącu po alkohol sięga odsetek 3% mieszkańców, 15% robi to kilka razy w miesiącu, a kolejne 3% – raz w tygodniu. Ponadto spożywanie alkoholu z większą częstotliwością zadeklarowało 4% ankietowanych, spośród których po 2% sięga po alkohol kilka razy w tygodniu oraz pije go codziennie.

Wykres 20. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=200

Następne pytanie zadane respondentom dotyczyło ilości spożywanego jednorazowo alkoholu w dniu, kiedy po niego sięgają. Niemal połowa respondentów zadeklarowała, że w dniu, w którym pije alkohol wypija 1-2 porcje (45 osób, tj. 47%). Odsetek 16% mieszkańców wskazał na 3-4 porcje (15 osób), a niewiele mniej, bo 14% odpowiedzi padło na przedział 5-7 porcji (13 osób). Dodatkowo, 6% ankietowanych podało, iż wypija wówczas 8-10 porcji alkoholu (6 osób), a blisko co piąta osoba zadeklarowała, że spożywa znaczne ilości alkoholu, tj. 11 lub większą liczbę porcji (17 osób). 2 osoby pominęły odpowiedź na to pytanie.

Tabela 13. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml). N=96

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1-2	47%	45
3-4	16%	15
5-7	14%	13
8-10	6%	6
11 i więcej	18%	17

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że większość mieszkańców nigdy nie podjęła się pracy w stanie nietrzeźwości (79 osób, tj. 81%), a 2% respondentów nie podejmuje się aktywności zawodowej wcale (2 osoby). Niemniej, alarmujący jest fakt, iż średnio co szóstej osobie zdarza się wykonywać swoje obowiązki zawodowe w stanie po spożyciu alkoholu. Do takiego zachowania przyznało się 17 badanych (17%), wśród których 11 osób stwierdziło, że miało to miejsce raz (11%), 5 respondentom zdarza się to sporadycznie (5%), a 1 ankietowanemu zdarza się to często (1%).

Tabela 14. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu? N=98

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy mi się to nie zdarzyło	81%	79
raz mi się to zdarzyło	11%	11
zdarza mi się to sporadycznie	5%	5
zdarza mi się to często	1%	1
nie pracuję	2%	2

Kolejnym analizowanym w Diagnozie problemem było prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu przez mieszkańców gminy Drohiczyń. Większość respondentów jednoznacznie zaprzeczyła takim sytuacjom wskazując, że nigdy nie podjęła się kierowania pojazdem w stanie nietrzeźwości (81 osób, tj. 83%) lub nie zrobiła tego, ponieważ nie posiada prawa jazdy (7 osób, tj. 7%). Niemniej, takie sytuacje miały miejsce w przypadku 10% mieszkańców sięgających po alkohol. Jak stwierdziło 4 badanych, miało to miejsce raz (4%), 5 osobom zdarza się to sporadycznie (5%), natomiast 1 mieszkańcowi – często (1%).

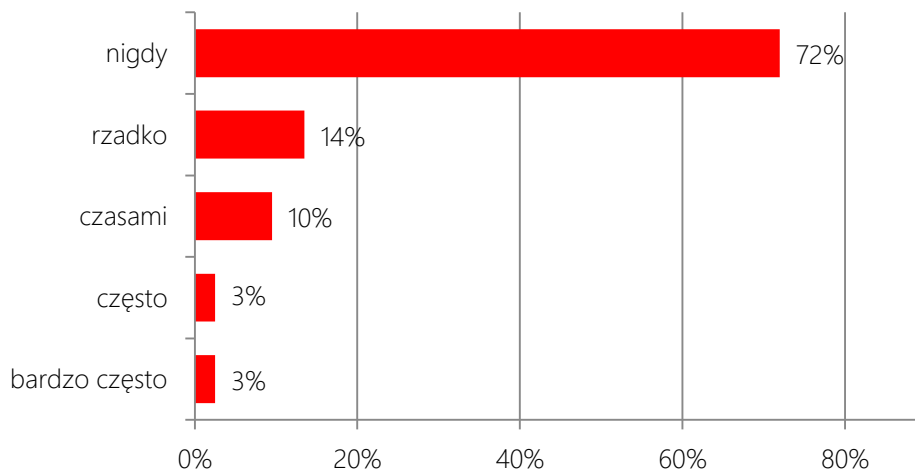
Tabela 15. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? N=98

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy mi się to nie zdarzyło	83%	81
raz mi się to zdarzyło	4%	4
zdarza mi się to sporadycznie	5%	5
zdarza mi się to często	1%	1
nie posiadam prawa jazdy	7%	7

W kolejnym etapie badania określona została skala występowania problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie. Jak wynika z udzielonych przez ankietowanych odpowiedzi, świadkiem takiej sytuacji była średnio co trzecia osoba (30%). 14% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, 10% ankietowanych stwierdziło, że byli tego świadkami „czasami”, natomiast po 3% wskazań padło na odpowiedź „często” oraz „bardzo często”.

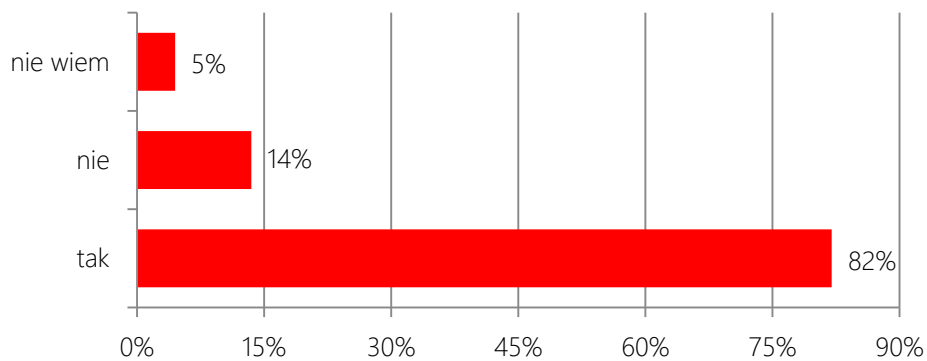

Wykres 21. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=200

W jednym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Jak wskazują udzielone odpowiedzi, wśród części dorosłych mieszkańców Gminy, występuje brak świadomości w tym zakresie. Odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło 5% badanych, natomiast aż 14% ankietowanych osób stwierdziło, że spożycie alkoholu nie wpływa w żaden sposób na rozwój dziecka. 82% respondentów słusznie stwierdziło, że sięganie po alkohol niesie za sobą negatywne konsekwencje dla zdrowia i prawidłowego rozwoju dziecka.

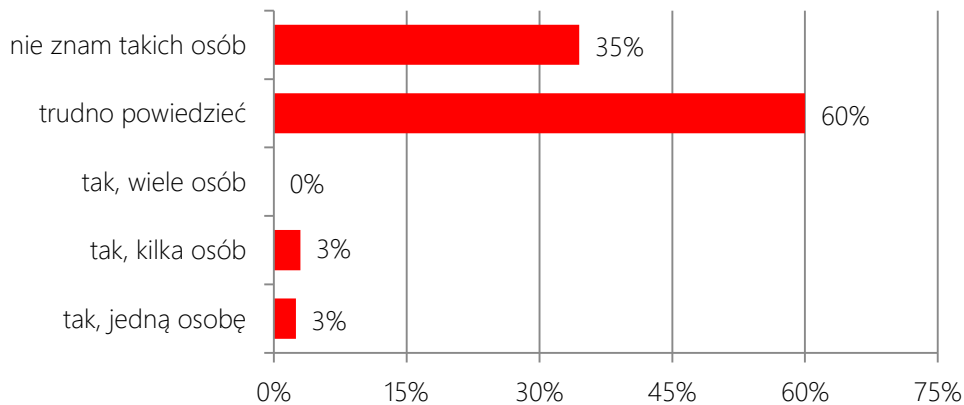
Wykres 22. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? N=200

Dorośli respondenci z gminy Drohiczyń zostali również poproszeni o określenie, czy znają w swoim otoczeniu kobiety w ciąży, które spożywają alkohol. Zdecydowana większość ankietowanych miała trudność w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie (60%), a średnio co trzeci stwierdził, że nie zna takich kobiet (35%). Znajomość kobiet w ciąży decydujących się na picie alkoholu zadeklarowało z kolei 6% ankietowanych, wśród których 3% stwierdziło, iż jest to jedna osoba, a kolejne 3% wskazań padło na „kilka osób”.

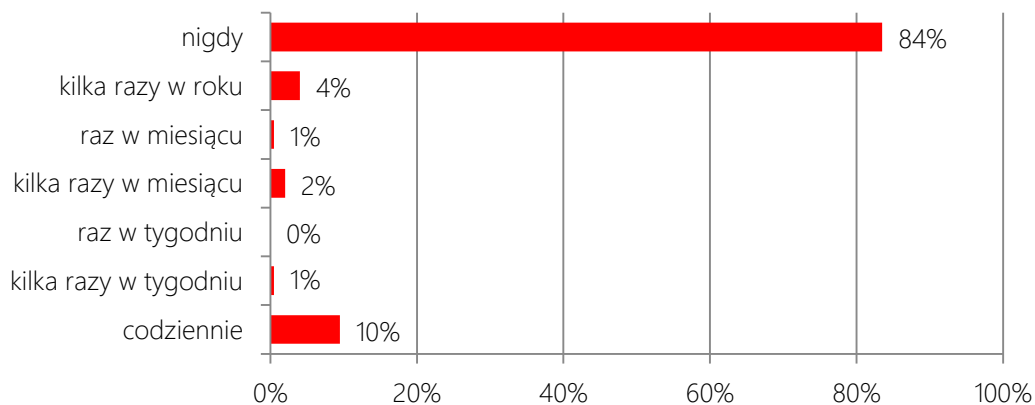
Wykres 23. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol? N=200

PROBLEM NIKOTYNOWY

Drugi z analizowanych w badaniu obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców gminy Drohiczyń. Jak wynika z udzielonych przez nich odpowiedzi na pierwsze pytanie, papierosy pali 18% badanych, spośród których 4% sięga po nie okazjonalnie, tj. kilka razy w roku, 1% respondentów pali raz w miesiącu, a 2% – kilka razy w miesiącu. Na częstsze sięganie po wyroby nikotynowe wskazało natomiast 11% ankietowanych, w tym 1% z nich podał, iż pali kilka razy w tygodniu, a odsetek 10% mieszkańców – codziennie.

Wykres 24. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? N=200

W dalszej kolejności analizie poddano ilość dziennie wypalanych przez dorosłych mieszkańców Gminy sztuk papierosów. Na podstawie ich deklaracji można zauważyć, że 4 osoby nie wiedzą ile dziennie papierosów wypalają, ponieważ nie liczą ich ilości (13%), a kolejnych 4 badanych pali poniżej 5 sztuk (13%). Co piąta osoba przyznała, że wypala średnio 6-15 sztuk (6 osób, tj. 20%), 17% odpowiedzi padło na przedział 16-25 sztuk (5 osób), a 7% na więcej niż 25 sztuk (2 osoby). Dodatkowo, co trzecia osoba nie pali codziennie, więc ma trudność w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (9 osób, tj. 30%). 3 osoby pominęły odpowiedź na to pytanie.

Tabela 16. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala? N=30

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nie palę codziennie	30%	9
nie wiem, nie liczę	13%	4
poniżej 5 sztuk	13%	4
6-15 sztuk	20%	6
16-25 sztuk	17%	5
więcej niż 25 sztuk	7%	2

Dorośli respondenci z gminy Drohiczyn, którzy wcześniej zadeklarowali palenie papierosów, zostali zapytani o próby rzucenia przez nich tego uzależnienia. Z zebranych danych wynika, że zerwać z nałogiem próbował średnio co trzeci z nich, tj. 10 osób (32%), w tym po 5 respondentów zrobiło to jednokrotnie oraz wiele razy (po 16%). Ponadto, 6 palących badanych zamierza spróbować pozbyć się nałogu (19%). Nigdy nie próbowało rzucić palenia 6 ankietowanych (19%), a znaczny odsetek badanych nie próbował, ponieważ pali okazjonalnie (10 osób, tj. 31%). 1 badany pominął to pytanie.

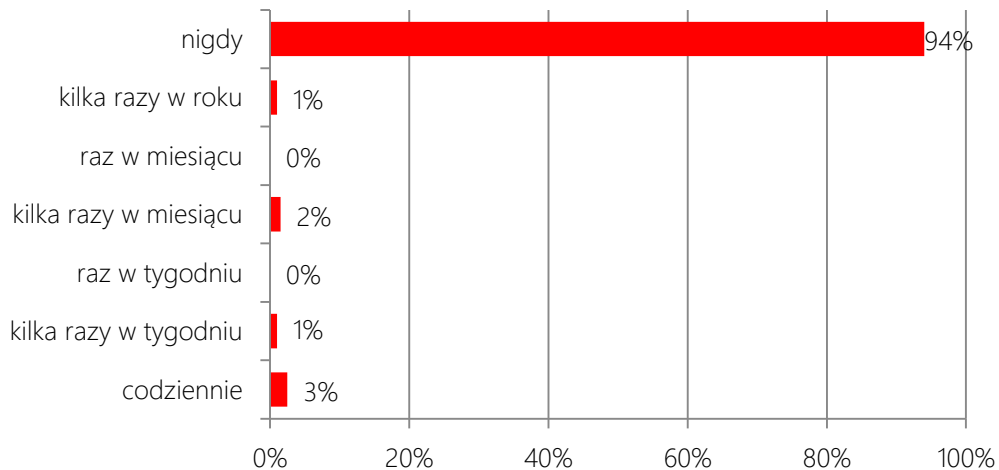
Tabela 17. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie? N=32

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
nigdy nie próbowałem/am	19%	6
nie próbowałem/am, bo palę okazjonalnie	31%	10
nie, ale zamierzam spróbować	19%	6
tak, raz, ale nie udało mi się	16%	5
tak, wiele razy, ale nie udało mi się	16%	5

Ostatnie pytanie zadane dorosłym respondentom w zakresie sięgania po wyroby nikotynowe dotyczyło palenia elektronicznych papierosów. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, e-papierosy pali 7% ankietowanych mieszkańców, w tym po 1% robi to okazjonalnie, tj. kilka razy w roku oraz kilka razy w tygodniu, 2% pali je kilka razy w miesiącu, a 3% respondentów zadeklarowało codzienne sięganie po elektroniczne wyroby nikotynowe.

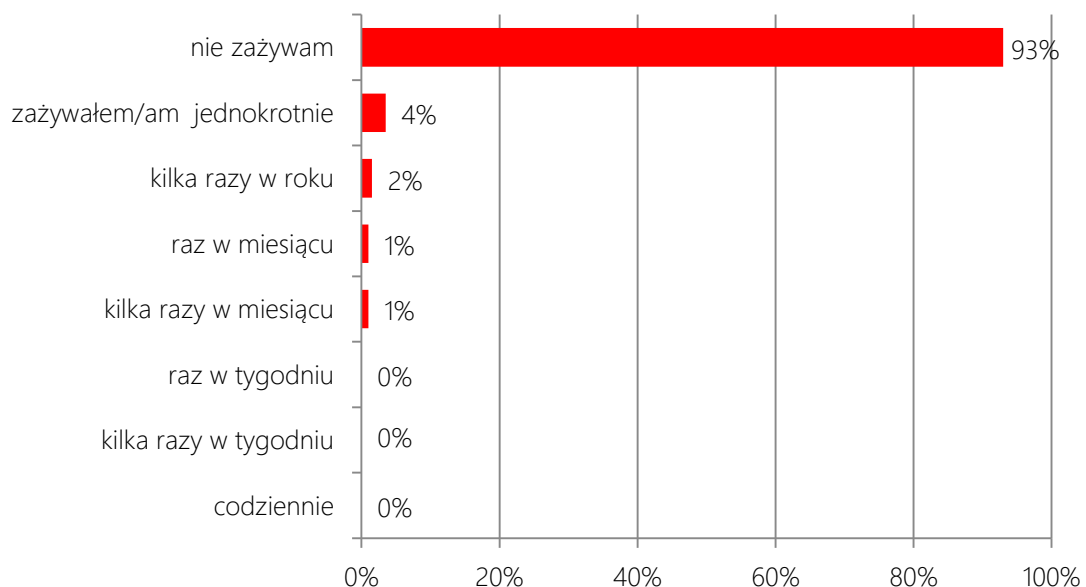
Wykres 25. Jak często pali Pan/i e-papierosy? N=200

PROBLEM NARKOTYKOWY

Kolejny obszar badania miał na celu rozpoznanie skali zażywania środków psychoaktywnych innych niż alkohol, przez dorosłych mieszkańców gminy Drohiczyn. Inicjację narkotykową zadeklarował stosunkowo niski odsetek badanych, tj. 8%, spośród których 4% sięgnęło po tego typu substancje jednokrotnie. Kilka razy w roku środki psychoaktywne zażywa 2% badanych, natomiast po 1% odpowiedzi padło na odpowiedź „raz w miesiącu” oraz „kilka razy w miesiącu”. Żaden z mieszkańców nie stwierdził, aby zdarzało mu się zażywać tego rodzaju substancje z większą częstotliwością.

Wykres 26. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? N=200

Aby dokładniej ukazać problem sięgania po substancje psychoaktywne w Gminie, określono również rodzaje środków, jakie zażywali respondenci. Wyniki badania ankietowego wskazują, iż większość badanych po inicjacji paliła marihuanę (8 osób, tj. 67%). Ponadto, 17% mieszkańców zażywało środki nasenne (2 osoby), a pojedyncze odpowiedzi padły również na amfetaminę, LSD, ekstazy oraz leki w celu odurzania się (po 8%). Średnio co trzecia osoba wskazała na inne substancje, wśród których wskazana była *kokaina* (4 osoby, tj. 33%). 2 osoby pominęły odpowiedź na to pytanie.

Tabela 18. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

N=12

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
marihuana	67%	8
inne	33%	4
środki nasenne	17%	2
amfetamina	8%	1
LSD	8%	1
ekstazy	8%	1
leki w celu odurzania się	8%	1
dopalacze	0%	0

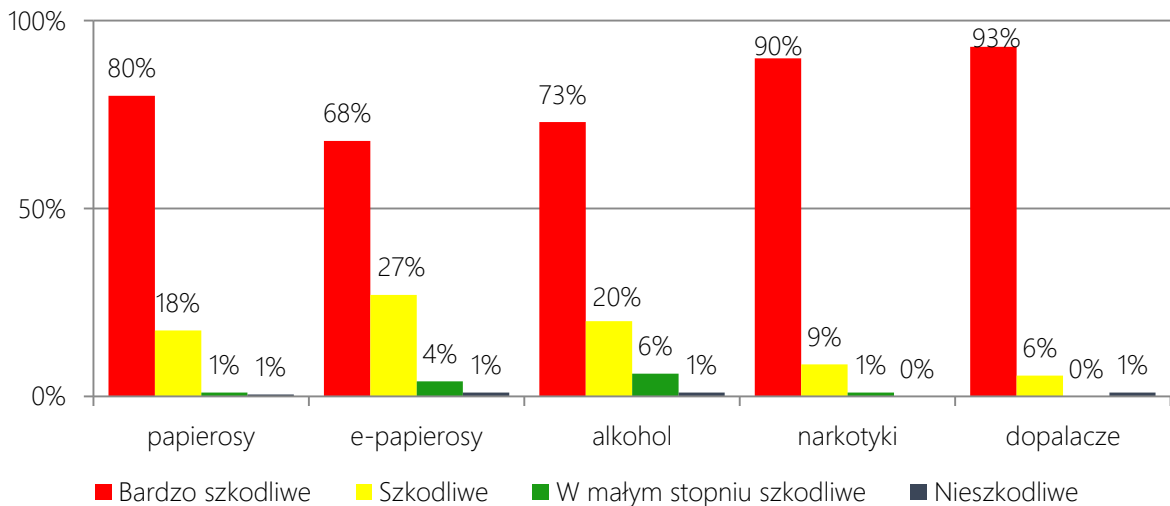
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej części badania poznana została opinia respondentów dotycząca szkodliwości dla zdrowia dopalaczy, narkotyków, alkoholu, e-papierosów i papierosów, która przedstawia się następująco:

- ➔ szkodliwość dopalaczy, a także narkotyków dostrzega po 99% respondentów, natomiast odmiennej opinii jest po 1% badanych;
- ➔ ze szkodliwości alkoholu zdaje sobie sprawę 93%, z kolei brak świadomości na temat negatywnych konsekwencji zdrowotnych spożywania alkoholu ma 7%;
- ➔ e-papierosy są szkodliwe dla 95% badanych mieszkańców, o ich niskiej szkodliwości bądź nieszkodliwości przekonanie ma 5%;
- ➔ szkodliwość papierosów dostrzega 98% respondentów, natomiast nie zdaje sobie sprawy z ich szkodliwości 2% ankietowanych.

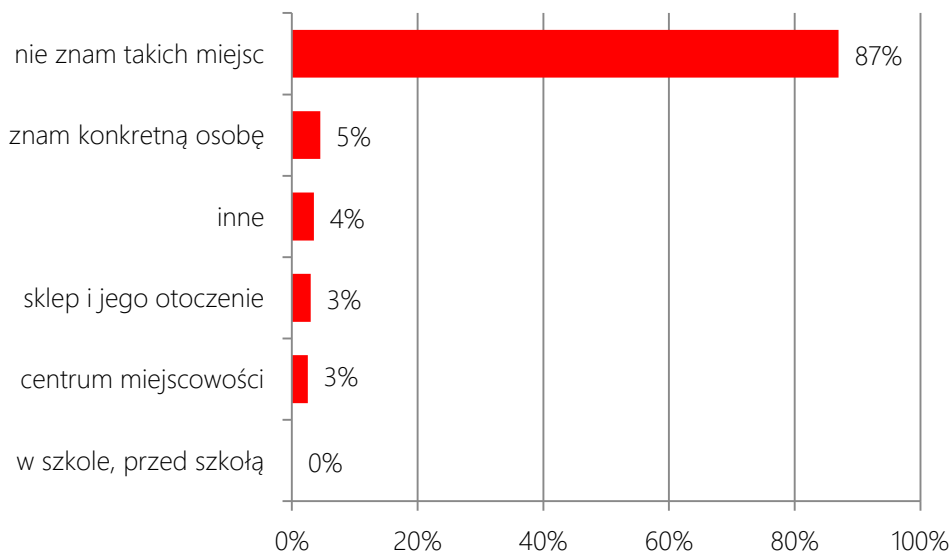

Wykres 27. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? N=200

W ostatnim pytaniu tego obszaru problemowego respondentów zapytano o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze. Jak wykazały ich odpowiedzi, znajomość takich miejsc zadeklarował odsetek 13% badanych. Najwięcej wskazań padło na znajomość konkretnej osoby, tj. 5%, a po 3% odpowiedzi dotyczyło sklepu i jego otoczenia oraz centrum miejscowości. Dodatkowo, 4% odpowiedzi padło na inne, bliżej nieokreślone miejsca, gdzie możliwe jest zdobycie nielegalnych substancji.

Wykres 28. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=200

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

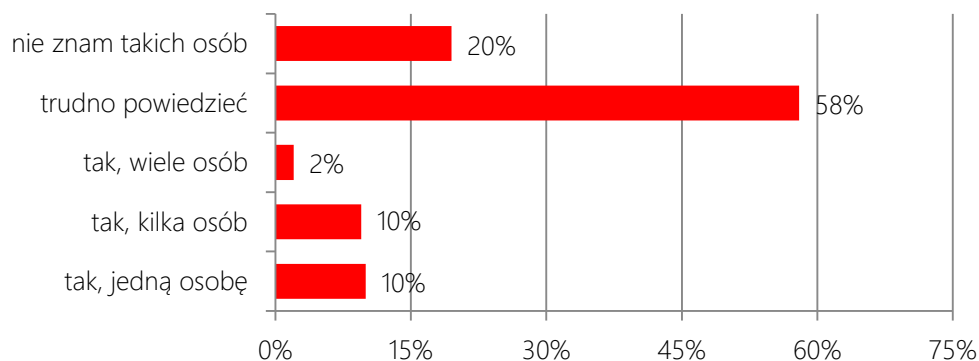

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejna część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Drohiczyń. Na poniższym wykresie przedstawiono odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza problemu przemocy w swoim domu. Twierdzącej odpowiedzi udzielił średnio co piąty badany, tj. 22%, spośród których 10% stwierdziło, iż jest to 1 osoba, kolejne 10% podało, że zna kilka osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a 2% zadeklarowało znajomość wielu osób zmagających się z tym problemem. Co piąty respondent nie jest pewien czy zna taką osobę (20%), a zaprzeczyło temu 58% mieszkańców uczestniczących w badaniu.

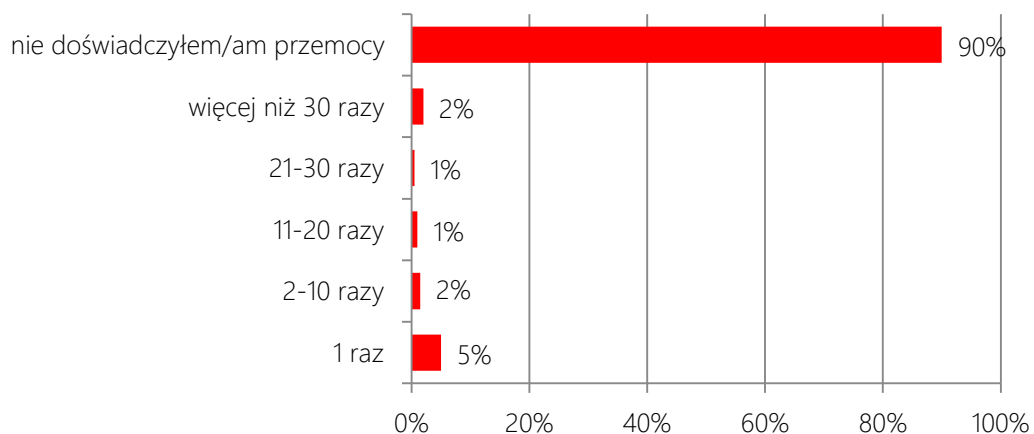
Wykres 29. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu?

N=200

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy im samym zdarzyło się bezpośrednio doświadczyć tego problemu. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 11% mieszkańców, spośród których 5% badanych doświadczyło jej 1 raz, 2% – 2-10 razy, a po 1% wskazał na przedział 11-20 razy oraz 21-30 razy. Ponadto 2% respondentów przyznało, że problem ten wystąpił więcej niż 30 razy.

Wykres 30. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=200

Mieszkańcy, którzy przyznali się do doświadczania przemocy, zostali poproszeni o określenie jej rodzaju. Z ich deklaracji wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna, gdyż wskazało na nią 65% badanych (13 osób). Przemocy fizycznej oraz ekonomicznej doświadczyło z kolei po 20% osób (po 4 osoby). Ponadto, po 10% odpowiedzi padło na zaniedbanie oraz mobbing w miejscu pracy (po 2 osoby), a jedna odpowiedź na przemoc seksualną (5%). Dodatkowo, 3 mieszkańców nie wiedziało jaki charakter miała przemoc której doświadczyli (15%).

Tabela 19. Jakiemu rodzajowi przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=20

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
przemoc psychiczna	65%	13
przemoc fizyczna	20%	4
przemoc ekonomiczna	20%	4
nie wiem	15%	3
zaniedbanie	10%	2
mobbing	10%	2
przemoc seksualna	5%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W dalszej części spytaliśmy respondentów o to, kto stosował wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że przemoc najczęściej stosowana jest przez pracodawców (5 osób, tj. 25%) oraz mamę i tatę (po 4 osoby, tj. 20%). Mniejsza liczba odpowiedzi padła również na małżonków i nieznajomych (po 3 osoby, tj. 15%), rodzeństwo (2 osoby, tj. 10%) oraz partnera/kę (1 osoba, tj. 5%). 20% wskazań dotyczyło również innych, bliżej nieokreślonych osób (4 osoby).

Tabela 20. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=20

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
pracodawca	25%	5
mama	20%	4
tata	20%	4
inne osoby	20%	4
mąż/żona	15%	3
nieznajomy/a	15%	3
rodzeństwo	10%	2

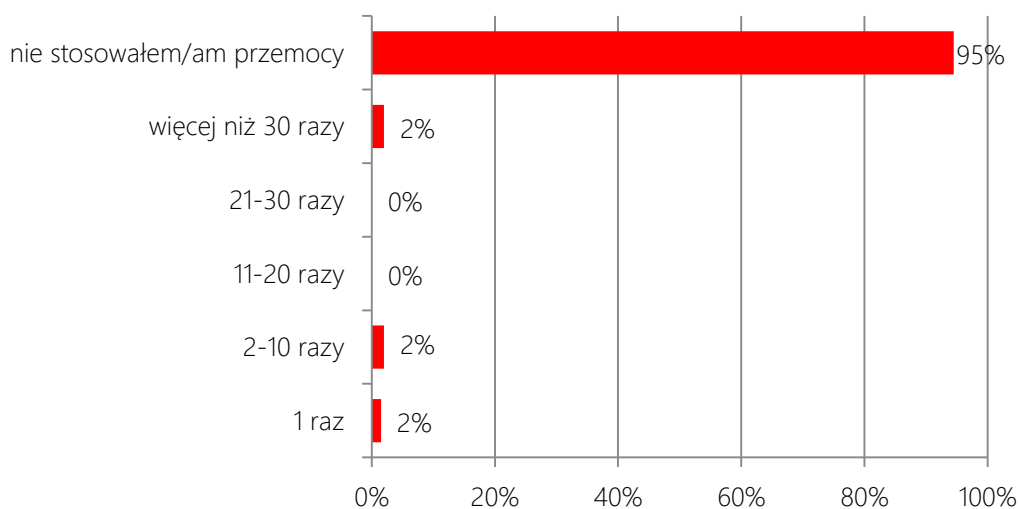

partner/partnerka	5%	1
kolega/koleżanka z pracy	0%	0
dziadkowie	0%	0
dziecko/dzieci	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnej części badania podjęto próbę zdiagnozowania skali przemocy stosowanej przez ankietowanych. Zebrane w procesie badawczym odpowiedzi wskazują, iż do stosowania przemocy przyznało się mniej badanych niż w przypadku doznawania tego problemu. Na pytanie „czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby” twierdzącej odpowiedzi udzieliło 6% ankietowanych, spośród których na jeden raz oraz przedział 2-10 razy i więcej niż 30 razy padło po 2% wskazań.

Wykres 31. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=200

W dalszej kolejności poprosiliśmy badanych mieszkańców o określenie, w stosunku do kogo zastosowali zachowania przemocowe. Mieszkańcy przyznali, że były one najczęściej ukierunkowane na ich współmałżonków (4 osoby, tj. 40%) oraz osoby nieznajome (3 osoby, tj. 30%). Co piąty respondent przyznał również, że przemoc skierowana była na ich kolegów i koleżanki z pracy oraz dziecko/dzieci (po 2 osoby, tj. 20%), z kolei pojedyncze odpowiedzi dotyczyły także zastosowania przemocy wobec rodziców, partnera/ki oraz innych, bliżej niewskazanych osób (po 1 osobie, tj. 10%). 1 osoba pominęła odpowiedź na to pytanie.

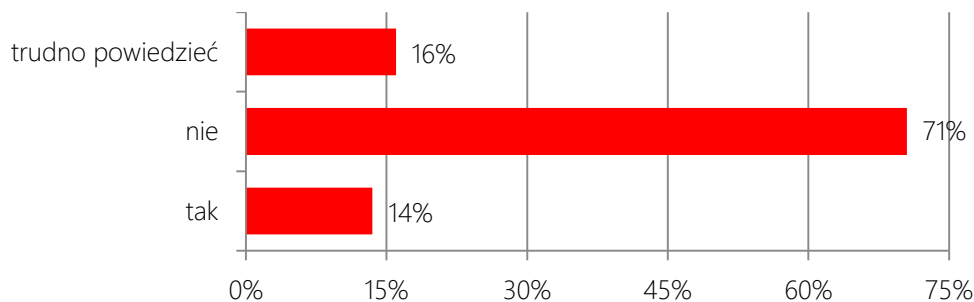
Tabela 21. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=10

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mąż/zona	40%	4
nieznajomy/a	30%	3
kolega/koleżanka z pracy	20%	2
dziecko/dzieci	20%	2
rodzice	10%	1
partner/partnerka	10%	1
inne	10%	1
rodzeństwo	0%	0
dziadkowie	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejną analizowaną kwestią była opinia dorosłych mieszkańców gminy Drohiczyń w zakresie stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. Z analizy materiału badawczego wynika, iż wśród znacznej części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej, gdyż 14% mieszkańców ma do niej pozytywny stosunek, a 16% stwierdziło, że nie ma na ten temat wiedzy.

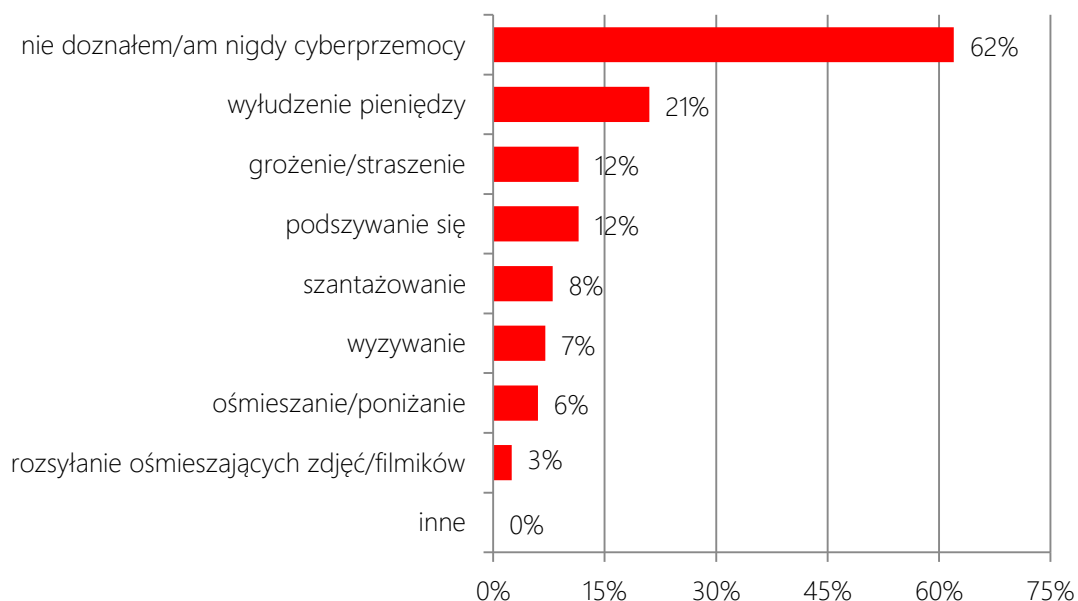
Wykres 32. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=200

W ostatniej części badania z zakresu problemu przemocy, podjęto się próby oceny skali zjawiska cyberprzemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Drohiczyń. Ankietowani zostali poproszeni o stwierdzenie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć, którejś z niżej wymienionych form cyberprzemocy. Z ich deklaracji wynika, że takiego problemu doświadczył średnio co trzeci badany, tj. 38%. Najwięcej odpowiedzi padło na wyłudzenie pieniędzy (21%). Na kolejnym miejscu znalazło się grożenie/straszenie oraz podszywanie się (po 12%), 8% wskazań dotyczyło szantażowania, 7% – wyzywania, a 6% – ośmieszania/poniżania. Ponadto 3% odpowiedzi padło na rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmików.

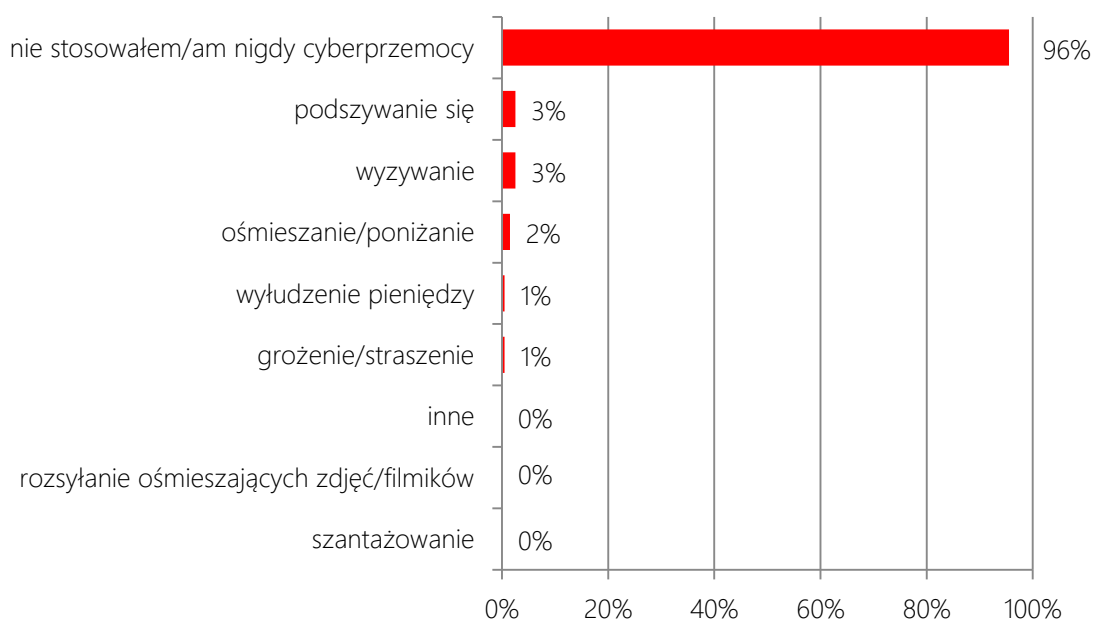
Wykres 33. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, którejś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=200

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy dotyczyło skali stosowania cyberprzemocy przez dorosłych mieszkańców z gminy Drohiczyn. Jak wynika z ich deklaracji, taka sytuacja wystąpiła w przypadku 4% respondentów. Najpowszechniejszą formą przemocy w Internecie w Gminie jest podszycanie się i wyzywanie, na które padło po 3% odpowiedzi. Odsetek 2% badanych przyznał się do ośmieszania/poniżania, natomiast po 1% odpowiedzi padło na wyłudzenie pieniędzy oraz grożenie/straszenie.

Wykres 34. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=200

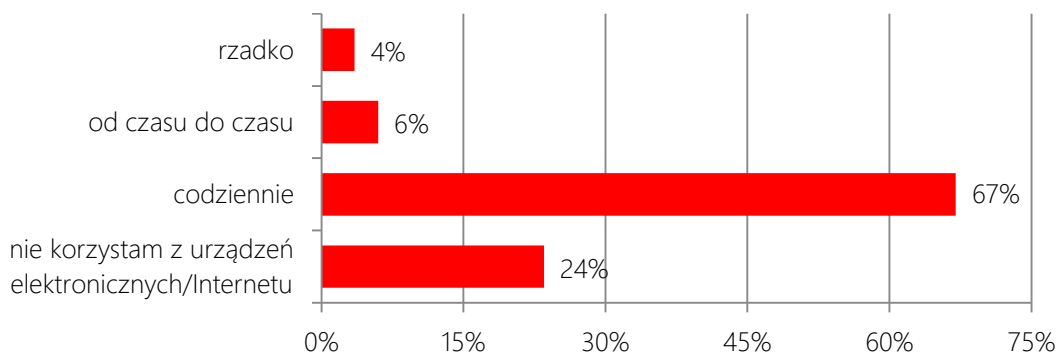
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Kolejny blok pytań miał na celu sprawdzenie w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy gminy Drohiczyń korzystają z urządzeń elektronicznych. Jak wykazał zebrany materiał badawczy, z tego rodzaju urządzeń korzysta większość dorosłych respondentów, tj. 77%. Większość spośród nich robi to codziennie (67%), natomiast 6% mieszkańców stwierdziło, że korzysta z nich od czasu do czasu, a 4% – rzadko. Nie korzysta z urządzeń elektronicznych 24% dorosłych mieszkańców Gminy.

Wykres 35. Jak często korzysta Pan/i z urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier itp.)? N=200

Respondenci, którzy zadeklarowali korzystanie z urządzeń elektronicznych zostali następnie poproszeni o wskazanie przedziału czasu, jaki zazwyczaj poświęcają na to w ciągu dnia. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż co trzeci ankietowany korzysta z urządzeń elektronicznych i Internetu poniżej godziny (54 osoby, tj. 36%) oraz od 1 do 3 godzin (56 osób, tj. 37%), natomiast 14% badanych wskazało na przedział powyżej 3 do 5 godzin dziennie (21 osób). Należy zauważyć, że znaczny odsetek mieszkańców zadeklarował poświęcanie znacznej ilości czasu na korzystanie z urządzeń i Internetu, co świadczy o problemowym użytkowaniu ich. Na przedział od 5 do 7 godzin oraz powyżej 7 godzin padło po 7% odpowiedzi (po 10 osób). 2 osoby pominęły odpowiedź na to pytanie.

Tabela 22. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=151

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
do 1 godziny	36%	54
powyżej godziny do 3 godzin	37%	56
powyżej 3 godzin do 5 godzin	14%	21
powyżej 5 godzin do 7 godzin	7%	10
powyżej 7 godzin	7%	10

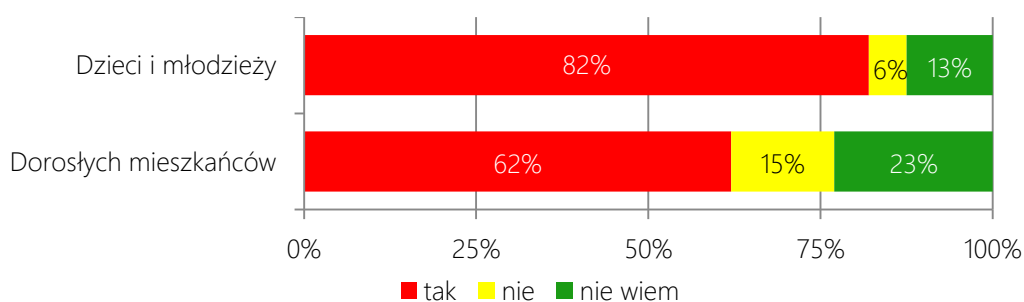
Mieszkańcy gminy Drohiczyń określili również częstotliwość występowania sytuacji, kiedy spędzają na korzystaniu z urządzeń elektronicznych oraz Internetu więcej czasu niż wstępnie przewidywali. Analiza ich odpowiedzi jednoznacznie wskazuje, że problem braku kontroli nad czasem poświęcanym na użytkowanie ich dotyczy znacznego odsetka respondentów. 21% z nich stwierdziło, że bardzo często zdarza się im korzystać z urządzeń dłużej niż uprzednio zakładali (32 osoby), 12% badanych zdarza się to często (18 osób), a 36% ankietowanych – czasami (54 osoby). Zaledwie co piąty uczestnik badania korzystający z tego typu urządzeń i Internetu zadeklarował, iż rzadko zdarza mu się stracić poczucie czasu przed ekranem (30 osób, tj. 20%), a 12% badanych potwierdziło, że spędza przed nim tyle czasu, co planowało (18 osób). Jedna osoba pominęła odpowiedź na to pytanie

Tabela 23. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładają/a? N=152

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
bardzo często	21%	32
często	12%	18
czasami	36%	54
rzadko	20%	30
nigdy	12%	18

W ostatnim pytaniu tego bloku tematycznego dorośli mieszkańcy Gminy zostali poproszeni o wskazanie, czy nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych lub Internetu stanowi na jej obszarze znaczny problem wśród osób pełnoletnich oraz dzieci i młodzieży. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, Internet i urządzenia elektroniczne stanowią poważne zagrożenie dla młodych mieszkańców Gminy, co przyznało 82% ankietowanych. W przypadku dorosłych mieszkańców zdania respondentów są bardziej podzielone – nadmierne korzystanie z nich jest istotnym problemem w opinii 62% badanych.

Wykres 36. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi w Gminie znaczny problem wśród: N=200

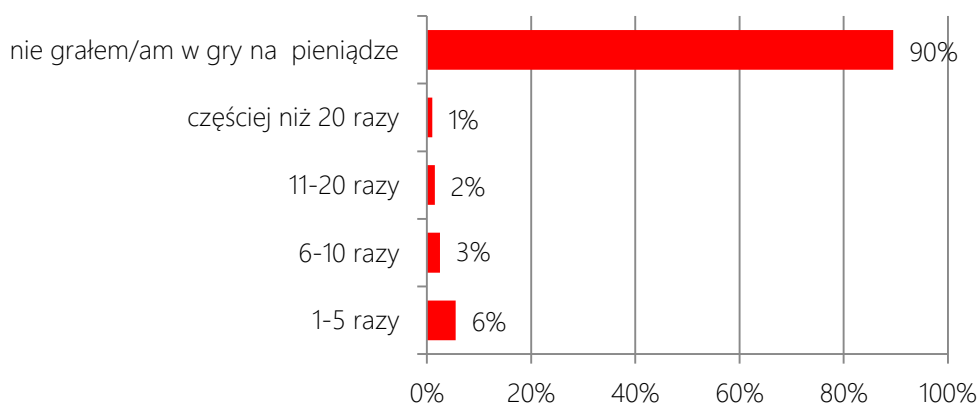

HAZARD

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców gminy Drohiczyń, ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w ostatnich 12 miesiącach poprzedzających badanie, grali w gry na pieniądze. Jak wynika z deklaracji respondentów, styczność z takimi grami miało 12% badanych, wśród których 6% przyznało, że grało w takie gry 1-5 razy, 3% odpowiedzi padło na przedział 6-10 razy, a 2% na 11-20 razy. Dodatkowo 1% badanych przyznał, że uprawiał hazard więcej niż 20 razy w tym czasie.

Wykres 37. Jak często Pan/i grał/a lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

N=200

Osoby, które podejmowały się zachowań hazardowych w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, zostały poproszone o określenie średniej stawki, czyli kwoty pieniężnej, jaką przeznaczają jednorazowo na gry. Z deklaracji respondentów wynika, że większość z nich wydatkuje na ten cel zazwyczaj niewielkie stawki, gdyż po 38% odpowiedzi padło na przedział 1-5 zł oraz na 6-20 zł (po 8 osób), natomiast sumę 21-50 zł przeznaczają na gry hazardowe 5% badanych (1 osoba). Analiza zebranego materiału badawczego pozwala stwierdzić, iż część ankietowanych wydatkuje większe środki na jednorazowe gry, gdyż na przedział 51-100 zł wskazało kolejne 5% z nich (1 osoba), a 14% odpowiedzi padło na więcej niż 100 zł (3 osoby).

Tabela 24. Jaką kwotę pieniężną jednorazowo przeznaczają Pan/i na gry na pieniądze? N=21

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-5 zł	38%	8
6-20 zł	38%	8
21-50 zł	5%	1
51-100 zł	5%	1
powyżej 100 zł	14%	3

W ostatnim pytaniu skierowanym do dorosłych mieszkańców Gminy, którzy grają w gry hazardowe zapytano ich, czy zdarzyło im się przeznaczyć na gry hazardowe większe środki niż wcześniej zakładali. Jak wynika z udzielonych przez nich odpowiedzi, 10% respondent nie przewiduje konkretnej kwoty na gry, a kolejne 10% z nich nie wie, czy takie sytuacje miały miejsce (po 2 osoby). Znaczny odsetek ankietowanych przyznał, że zdarzyło mu się wydać na gry większą kwotę niż wcześniej zaplanował (9 osób, tj. 43%), a takim sytuacjom zaprzeczyło 38% grupy (8 osób).

Tabela 25. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=21

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tak	43%	9
nie	38%	8
nie wiem	10%	2
nie przewiduje określonej kwoty	10%	2

INNE UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

W ostatniej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Drohiczyń, udzielili oni również informacji na temat ich decyzji zakupowych, wykonywania obowiązków zawodowych oraz zakresu aktywności fizycznej i zaburzeń odżywiania. Zakupoholizm, pracoholizm, a także nadmierna aktywność fizyczna są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tego problemu wśród lokalnej społeczności.

Jak wynika z analizy materiału badawczego, część ankietowanych przejawia zachowania świadczące o możliwości występowania wśród nich zaburzeń w zakresie zakupów, pracy oraz odżywiania. Doświadczenia respondentów w tych obszarach przedstawiają się następująco:

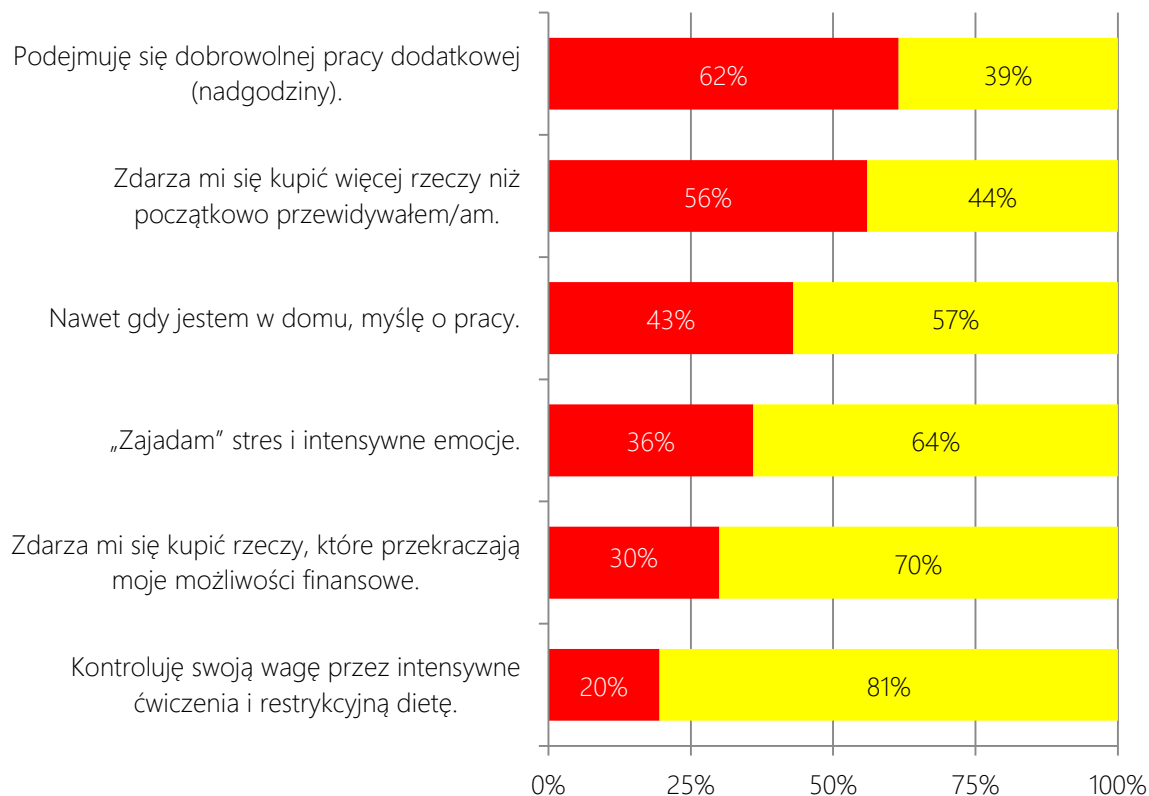
- ➔ większość respondentów podejmuje się wykonywania dodatkowej pracy, czyli nadgodzin (62%), a nie robi tego 39% mieszkańców Gminy;
- ➔ ponad połowie badanych zdarza się kupować więcej rzeczy niż początkowo przewidywali, gdyż przyznało to 56% osób, a 44% respondentów zaprzeczyło takim sytuacjom;

Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Drohiczyń

- 43% badanych myśli o pracy w trakcie swojego czasu wolnego w domu, natomiast o obowiązkach zawodowych po pracy nie myśli 57% respondentów;
- co trzeci ankietowany zajada stres i inne intensywne emocje (36%), natomiast nie tłumi ich w taki sposób 64% badanych;
- 30% ankietowanych przyznało, iż zdarza im się kupować przedmioty przekraczające ich możliwości finansowe, co może generować długotrwałe oraz dotkliwe konsekwencje, natomiast nie dokonuje zakupów ponad swoje rzeczywiste możliwości 70% badanych;
- dla 20% badanych intensywne ćwiczenia i restrykcyjna dieta są sposobem kontrolowania wagi, natomiast 81% nie podejmuje się wzmożonej aktywności fizycznej i diety w celu zachowania swojej wagi.

Wykres 38. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=200

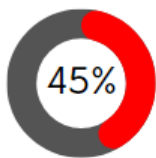
ZESTAWIENIE WYNIKÓW DIAGNOZY

Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów występujących w środowisku lokalnym takich jak: uzależnienie od alkoholu, papierosów, narkotyków, urządzeń elektronicznych, hazardu, pracy, zakupów, a także przemocy w odniesieniu do opinii dzieci i młodzieży oraz z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Drohiczyń. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie Gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego aktualne problemy społeczne występujące na terenie gminy Drohiczyń wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do ogółu lokalnej społeczności oraz instytucji, których celem jest profilaktyka zachowań ryzykownych i uzależnień.

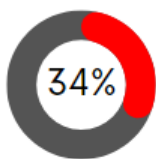
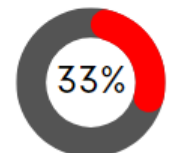
UZALEŻNIENIA OD SUBSTANCJI

UCZNIOWIE

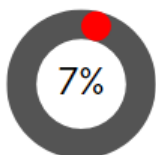
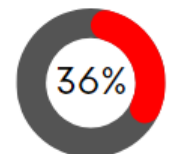
Uczestników badania jest po inicjacji alkoholowej.

Uczniów piło alkohol więcej niż jednokrotnie.

Dzieci paliło kiedykolwiek w życiu papierosy, a więcej niż 10 razy w ciągu ostatnich 30 dni - 11%.

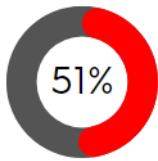
Uczniów sięgnęło po e-papierosy kiedykolwiek w życiu, a więcej niż 10 razy w ostatnich 30 dniach - 14%.

Uczniów sięgnęło kiedykolwiek po środki psychoaktywne.

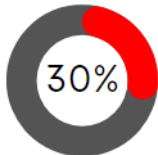
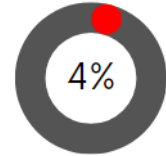

DOROŚLI MIESZKAŃCY

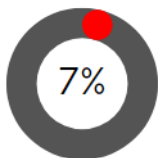
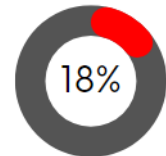
Odsetek dorosłych mieszkańców spożywających alkohol.

Odsetek dorosłych mieszkańców spożywających alkohol z dużą częstotliwością (codziennie lub kilka razy w tygodniu).

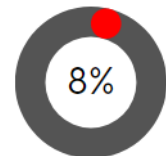
Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy byli świadkami prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w Gminie.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy palą papierosy.

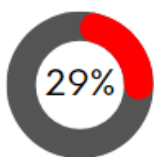
Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy palą e-papierosy.

Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących sięgnięcie kiedykolwiek po substancje psychoaktywne.

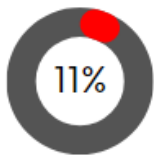
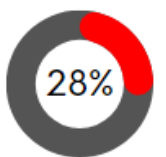
PROBLEM PRZEMOCY

UCZNIOWIE

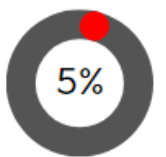
Dzieci doświadczyło przemocy, w tym ze strony rodziców - 7%.

Uczniów zastosowało przemoc wobec innych osób.

Ankietowanych doświadczyło problemu cyberprzemocy.

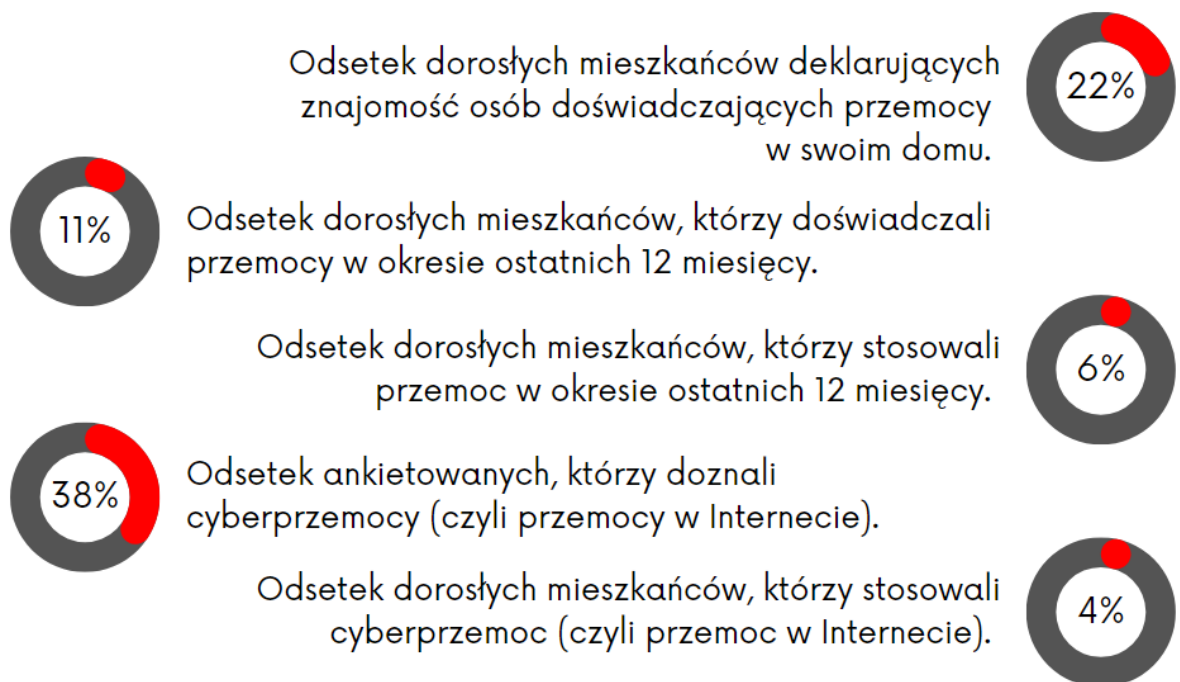
Uczniów przyznało się do stosowania cyberprzemocy wobec innych osób.

Badanych zauważa problem przemocy rówieśniczej w swojej szkole.

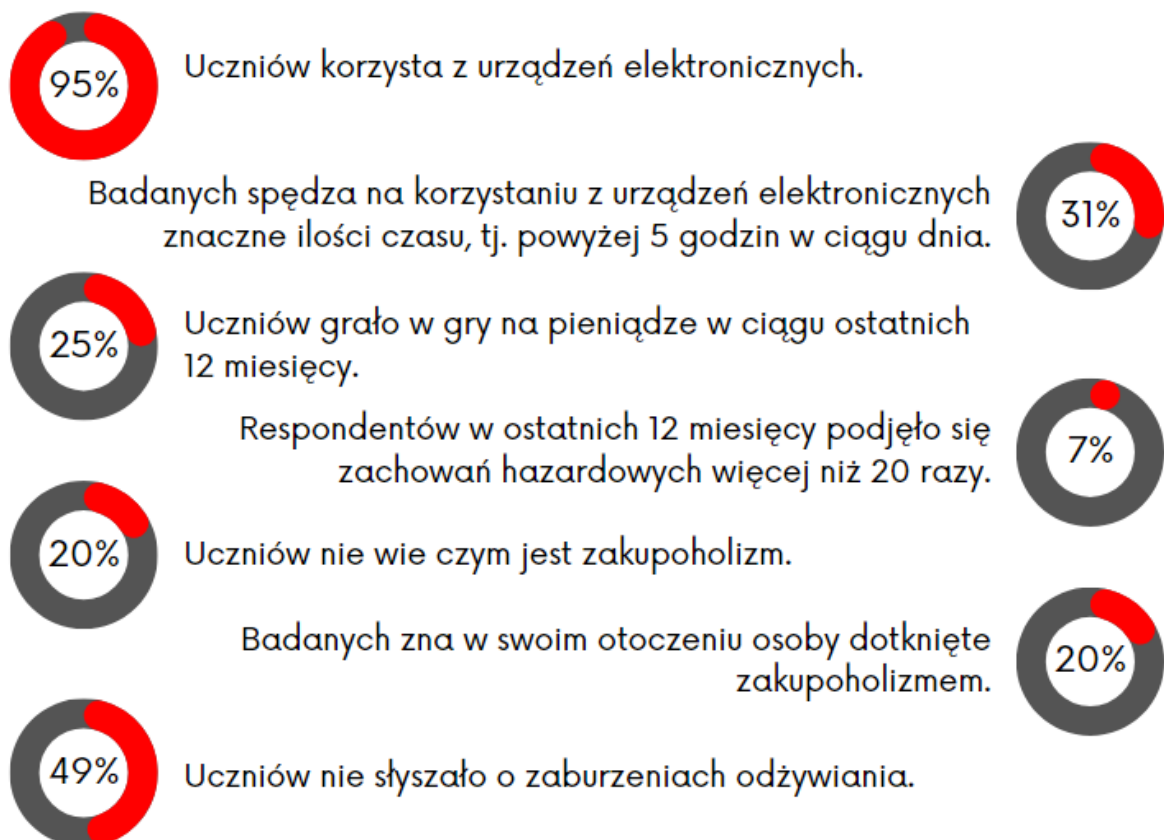

DOROŚLI MIESZKAŃCY

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

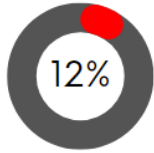
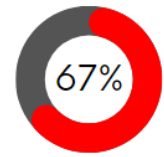
UCZNIOWIE

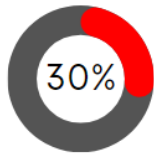
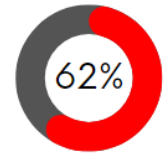
DOROŚLI MIESZKAŃCY

Odsetek dorosłych mieszkańców korzystających z urzędzeń elektronicznych codziennie.

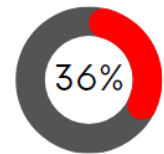
Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących granie lub obstawianie gier na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Odsetek mieszkańców, którzy podejmują się dobrowolnej pracy dodatkowej (nadgodziny).

Odsetek badanych mieszkańców, którym zdarza się kupować rzeczy, które przekraczają ich możliwości finansowe.

Odsetek respondentów, którzy "zajadają" stres oraz intensywne emocje.

REKOMENDACJE

- **Ograniczanie dostępności** napojów alkoholowych na terenie Gminy, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży (redukowanie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych i maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, regularne kontrole punktów przez członków GKRPA);
 - włączanie się w lokalne oraz ponadlokalne **kampanie profilaktyczne**, a także tworzenie autorskich akcji;
 - realizowanie **programów profilaktycznych**, ze szczególnym uwzględnieniem programów o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom;
 - rozwój i stałe zwiększanie dostępności do **poradnictwa, terapii i rehabilitacji społeczno-zawodowej** osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, osób współuzależnionych oraz osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA);
 - podnoszenie **kompetencji** osób i instytucji działających w obszarze uzależnienia od alkoholu, poprzez organizowanie szkoleń i kursów;
 - prowadzenie **działalności edukacyjnej i szkoleniowej** dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.
-

- Promowanie wśród społeczności lokalnej **zdrowego trybu życia**, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży;
 - **ograniczenie dostępności** do papierosów dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy;
 - rozpowszechnianie **materiałów profilaktycznych**, dotyczących szkodliwości nikotyny;
 - wdrażanie do placówek ochrony zdrowia **Programów Profilaktyki Chorób Odytoniowych**, skierowanych do osób mających więcej niż 18 lat i palących papierosy lub inne wyroby tytoniowe, będących w średnim wieku (między 40 a 65 lat);
-

- zachęcanie placówek oświatowych do wprowadzania **szkolnych programów zapobiegania palenia tytoniu** oraz wzmocnienie egzekwowania zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na terenie szkół oraz w ich pobliżu.
-

- **Wyeliminowanie dystrybucji** nielegalnych substancji na terenie Gminy, poprzez zwiększenie działań Policji i innych służb w zakresie przeciwdziałania handlu narkotykami;
 - przeprowadzanie **szkoleń/warsztatów dla rodziców oraz wychowawców**, na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych;
 - prowadzenie szerokiej **działalności edukacyjnej**, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy;
 - poprawa funkcjonowania osób uzależnionych od narkotyków lub zażywających je w sposób szkodliwy, poprzez **rehabilitację, ograniczanie szkód zdrowotnych oraz reintegrację społeczną**;
 - inicjowanie poszerzania oferty placówek ochrony zdrowia o programy wychodzenia z narkomanii.
-

- Prowadzenie **akcji informacyjnych** mających na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy w rodzinie, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim;
- promowanie w placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcia dziennego **postaw wolnych od przemocy rówieśniczej**;
- upowszechnienie informacji o dostępnych miejscach w środowisku lokalnym, w których **świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa** osobom dotkniętym przemocą;
- zacieśnianie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru

sprawiedliwości, poprzez prowadzenie **interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń**;

- realizowanie **procedury „Niebieskie Karty”** oraz organizowanie i finansowanie szkoleń dla podmiotów biorących w niej udział, dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji.

- Prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie **umiejętności psychospołecznych** dzieci oraz **kompetencji wychowawczych** rodziców i opiekunów;
- realizowanie **warsztatów, spotkań** oraz **kampanii informacyjnych** w zakresie *work-life balance*, czyli umiejętności racjonalnego dzielenia czasu pomiędzy życiem towarzyskim i rodzinnym a zawodowym, zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej, zachowań konsumenckich oraz prawidłowych zachowań seksualnych;
- **wzmacnianie czynników ochronnych** oraz **niwelowanie czynników ryzyka** wśród dzieci i dorosłych, które wpływają na ich sposób postrzegania siebie, występowanie nieprawidłowości w zachowaniu i podejmowaniu decyzji oraz determinują określone przekonania formujące schemat postępowania;
- tworzenie i rozwój **alternatywnych form spędzania czasu wolnego** dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na terenie Gminy;
- zwiększanie kompetencji zawodowych w szczególności **pedagogów oraz psychologów** szkolnych, w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych;
- poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o **poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych**, a także proponowanie **terapii w placówkach specjalistycznych**;

Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Gminy Drohiczyń

- **popularyzowanie psychoterapii** jako działania umożliwiającego powrót do bezpiecznego życia społecznego oraz eliminowanie stygmatyzacji terapii wśród lokalnej społeczności;
 - świadczenie pomocy osobom zmagającym się z uzależnieniami behawioralnymi w Gminie, poprzez wzmacnianie **samopomocowych form wsparcia** oraz **udzielanie pomocy finansowej i organizacyjnej** organizacjom pozarządowym realizujących działania w obszarze uzależnień behawioralnych;
 - **uwrażliwianie społeczności lokalnej** na temat ryzyka jakie niosą za sobą uzależnienia behawioralne, poprzez **dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji**.
-

BIBLIOGRAFIA

1. Frysztański K., *Socjologia problemów społecznych*, Warszawa 2009.
2. Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, Warszawa 2007.

SPIS TABEL, WYKRESÓW I RYSUNKÓW

Spis tabel

Tabela 1. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=80.....	7
Tabela 2. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=82.....	8
Tabela 3. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=82.....	8
Tabela 5. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=62.....	9
Tabela 7. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=65.....	10
Tabela 10. Jakie były to substancje? N=10.....	11
Tabela 12. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=49.....	14
Tabela 13. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=52.....	14
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=43.....	15
Tabela 16. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych? N=173.....	18
Tabela 18. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=174.....	18
Tabela 20. W jakie gry na pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=43.....	19
Tabela 23. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml). N=96.....	24
Tabela 24. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu? N=98.....	25
Tabela 25. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? N=98.....	25
Tabela 26. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala? N=30.....	28
Tabela 27. Czy próbował/a Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie? N=32.....	28
Tabela 28. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i? N=12..	30
Tabela 29. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=20.....	33
Tabela 30. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=20.....	33
Tabela 31. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=10.....	35
Tabela 32. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? N=151.....	37
Tabela 33. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=152.....	38
Tabela 34. Jaką kwotę pieniężną jednorazowo przeznacza Pan/i na gry na pieniądze? N=21.....	39
Tabela 35. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=21.....	40

Spis wykresów

Wykres 1. Podział respondentów ze względu na płeć. N=185.....	6
Wykres 2. Wiek: N=185.....	6
Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=185.....	7
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy? N=185.....	9
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=185.....	10
Wykres 6. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=185.....	11
Wykres 7. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=185.....	12
Wykres 8. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=185.....	13

Wykres 9. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych? N=185	15
Wykres 10. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? N=185	16
Wykres 11. Czy doznałeś/aś lub stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=185	16
Wykres 12. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej? N=185	17
Wykres 13. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdraпки,	19
Wykres 14. Czy słyszałeś/aś o poniższych zaburzeniach odżywiania? N=185	20
Wykres 15. Czy wiesz czym jest zakupoholizm? N=185	20
Wykres 16. Czy znasz w swoim najbliższym otoczeniu osoby, które doświadczają problemu zakupoholizmu? N=185	21
Wykres 17. Podział respondentów ze względu na płeć. N=200	22
Wykres 18. Wiek: N=200	23
Wykres 19. Wykształcenie: N=200	23
Wykres 20. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=200	24
Wykres 21. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=200	26
Wykres 22. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? N=200	26
Wykres 23. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol? N=200	27
Wykres 24. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? N=200	27
Wykres 25. Jak często pali Pan/i e-papierosy? N=200	29
Wykres 26. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=200	29
Wykres 27. Jak ocenia Pan/i szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? N=200	31
Wykres 28. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=200	31
Wykres 29. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? N=200	32
Wykres 30. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=200	32
Wykres 31. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=200	34
Wykres 32. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=200	35
Wykres 33. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek, którejś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=200	36
Wykres 34. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=200	36
Wykres 35. Jak często korzysta Pan/i z urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier itp.)? N=200	37
Wykres 36. Czy Pana/i zdaniem nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych/Internetu stanowi w Gminie znaczny problem wśród: N=200	38
Wykres 37. Jak często Pan/i grał/a lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=200	39
Wykres 38. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: N=200	41

Spis rysunków

Rysunek 1. Wykorzystane techniki badawcze	3
Rysunek 2. Struktura badanej grupy	4

